

Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Kraje Vysočina v roce 2020

Zpracoval:
Vedoucí oddělení:
Informační služby:
Kontaktní zaměstnanec:

Krajská správa ČSÚ v Jihlavě, oddělení informačních služeb
Ing. Jiří Teplý
tel.: +420 567 109 062, e-mail: infoservisvys@czso.cz
Ing. Vlastislav Valda, e-mail: vlastislav.valda@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na Internetu: **www.czso.cz**

Údaje o Kraji Vysočina kraji naleznete také na Internetu: **www.jihlava.czso.cz**

Obsah

Úvod.....	4
1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ.....	7
2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ	12
3. EKONOMICKÝ VÝVOJ.....	19
4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	27

Tabulková příloha	29
Tab. 1.1 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – demografický vývoj	30
Tab. 1.2 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – sociální vývoj	31
Tab. 1.3 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – ekonomický vývoj	34
Tab. 1.4 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – životní prostředí	36
Tab. 2.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v roce 2015 a 2020	37
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj	40
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj	41
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj	42
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí	43

Úvod

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Kraje Vysočina v roce 2020, s návazností na vývoj v předchozích letech. Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2020. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2019. V některých případech jsou pro hodnocení využívány údaje předběžné, které mohou být později zpřesněny.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetu na adrese www.jihlava.czso.cz, v tabulce Nejnovější údaje o kraji a Aktualitách. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje [Statistická ročenka Kraje Vysočina](#) pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Existuje poměrně široká nabídka ukazatelů, které jsou publikovány čtvrtletně ve [Statistickém bulletinu Kraje Vysočina](#), a které poskytují obraz o vývoji regionu z krátkodobého pohledu. Některé z nich dokonce můžeme považovat za určitý ekvivalent konjunkturálních indikátorů používaných na celorepublikové úrovni.

Souhrn hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Téměř polovinu obcí na Vysočině tvoří malé vesnice do 199 obyvatel.
- Počet obyvatel kraje klesl pod 509 tisíc.
- Nejvíce lidí opouští okres Třebíč, počet obyvatel klesl ve všech okresech.
- Mírně poklesl počet narozených dětí, opět poklesl podíl dětí narozených mimo manželství. Klesá počet potratů. Vzrostla úmrtnost.
- Neustále přibývá osob ve věku 65 a více let, zvyšuje se průměrný věk obyvatel, u mužů i žen mírně poklesla střední délka života neboli naděje dožití při narození.
- Počet sňatků v kraji poklesl, muži i ženy vstupují do manželství stále ve vyšším věku. V kraji ubylo i rozvodů, z nichž téměř polovina připadla na manželství trávající 15 a více let.

Sociální vývoj

- Mírný nárůst počtu zaměstnaných osob, stabilní míra ekonomické aktivity.
- Kraj Vysočina v mezikrajském srovnání vykazuje nejvyšší podíl zaměstnaných osob v primárním sektoru a nízký podíl sektoru terciárního.
- Podíl nezaměstnaných po předchozím poklesu vzrostl. Nejnížší nezaměstnanost je dlouhodobě vykazována v okrese Pelhřimov a nejvyšší na okrese Třebíč. Vzrostl počet uchazečů na jedno volné pracovní místo.
- Medián mezd na Vysočině v mezikrajském srovnání sedmý nejvyšší.
- Nízká úroveň starobních důchodů, prohlubuje se rozdíl ve výši vypláceného starobního důchodu ve prospěch mužů.
- Narůstá počet žáků základních škol, naopak na středních a vysokých školách dosud studují slabší populační ročníky.
- Kraj Vysočina patří ke krajům s nízkou kriminalitou. Počet dopravních nehod se v kraji snížil.

Ekonomický vývoj

- V Kraji Vysočina v roce 2019 hrubý domácí produkt zaznamenal meziroční nárůst o 3,2 %.
- Podíl primárního sektoru na tvorbě hrubé přidané hodnoty (HPH) je na Vysočině mezi kraji nejvyšší.
- Výdaje na výzkum a vývoj vzrostly, výzkum je v kraji financován téměř výhradně soukromým sektorem.
- I na Vysočině meziročně nadále narůstá podíl domácností s připojením na internet.
- I přes rostoucí počet živnostníků je v kraji dlouhodobě vykazována nízká podnikatelská aktivita. Méně ekonomických subjektů je evidováno již jen v Karlovarském kraji.
- Ve srovnání s rokem 2019 bylo na Vysočině sklizeno více obilovin, stále významná je v kraji produkce brambor.
- Stavy skotu meziročně mírně poklesly, zvýšil se počet prasat, v mezikrajském srovnání patří stáda skotu i prasat na Vysočině k nejpočetnějším. Kraj rovněž patří k významným producentům masa, a to zejména vepřového.
- V průmyslových podnicích se na Vysočině meziročně snížily tržby i počet zaměstnanců.
- Poklesl objem stavebních prací, snížil se počet zaměstnanců ve stavebních firmách.
- Meziročně mírně poklesl počet vydaných stavebních povolení, snížila se předpokládaná hodnota staveb.
- Počet zahájených bytů se v Kraji Vysočina meziročně téměř nezměnil,

vzrostl počet dokončených bytů.

- Počet turistů na Vysočině výrazně poklesl, ze zahraničí přijelo nejvíce hostů ze Slovenska a z Německa.

Životní prostředí

- Plocha zemědělské i orné půdy se na Vysočině dlouhodobě snižuje, mírně však přibývá lesních a vodních ploch.
- Poklesla spotřeba vody, stejně jako v přechozích letech vzrostla sazba za vodné i stočné. Mírně se zvýšil podíl čištěných odpadních vod.
- Emise znečišťujících nepatrně vzrostly.
- Na Vysočině meziročně vzrostla produkce podnikového odpadu. V kraji je evidován vysoký podíl tříděného komunálního odpadu na obyvatele.
- Nejvíce investic na ochranu životního prostředí jde dlouhodobě na nakládání s odpadními vodami a z neinvestičních nákladů připadá nejvyšší objem na nakládání s odpady.

1. Demografický vývoj

Z celkového počtu obcí představují téměř polovinu nejmenší obce do 199 obyvatel.

Rozlohou 6 796 km² se sice Kraj Vysočina řadí na páté místo mezi kraji, počtem obyvatel ale až na místo dvanácté, což se odráží ve velmi nízké hustotě osídlení (74,9 obyvatel na km²), která nedosahuje ani 56 % průměru České republiky a v rámci krajů je druhá nejnižší. Na území kraje se nachází 704 samosprávných obcí, po Středočeském kraji druhý nejvyšší počet. Z hlediska administrativního členění se Vysočina dělí na 5 okresů, dále na 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) a 26 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ).

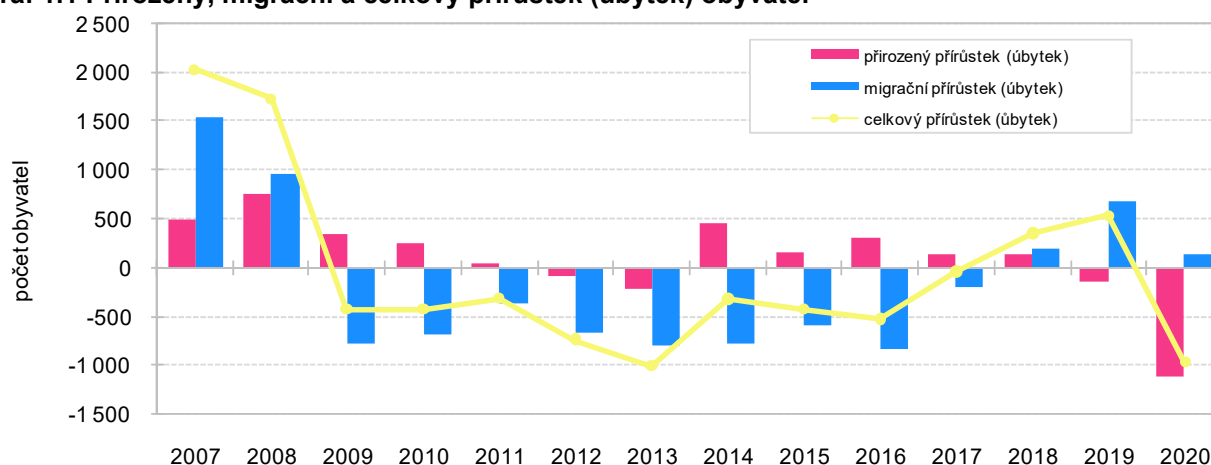
Pro osídlení v kraji je charakteristická značně rozdrobená sídelní struktura, vyznačující se velkým počtem malých obcí. Průměrná populační velikost obce je na Vysočině 723 obyvatel. Nejmenší obce (do 199 obyvatel) představují téměř polovinu jejich celkového počtu, žije v nich ale jen necelých 8 % obyvatel kraje. Na čtyři největší města s více než 20 tisíci obyvateli připadá něco přes čtvrtinu obyvatel kraje. Na konci roku 2020 žilo v celkem 35 městech Kraje Vysočina 56,1 % z celkového počtu obyvatel kraje, což je o 0,2 procentního bodu méně než v předchozím roce. Meziroční úbytek obyvatel, a to především úbytek stěhování, byl zaznamenán ve většině měst, v absolutním vyjádření nejvíce v Třebíči.

Po třech letech počet obyvatel kraje opět klesl pod 509 tis.

Na území Kraje Vysočina žilo ke konci roku 2020 celkem 508 852 obyvatel. V demografické struktuře mají nepatrně vyšší zastoupení ženy, a to 50,2 %.

Ve většině posledních let se na Vysočině projevoval pokles počtu obyvatel, převážně v důsledku záporného migračního salda. Počet obyvatel kraje vzrostl pouze v letech 2018 a 2019, kdy počet přistěhovaných převýšil množství vystěhovaných osob. V letech 2015 až 2018 byl na Vysočině zaznamenáván mírný přirozený přírůstek obyvatel, který do jisté míry pomáhal mírnit celkový úbytek populace. V roce 2019 počet zemřelých znovu po šesti letech přesáhl počet narozených a v roce 2020 byl na Vysočině v důsledku epidemie covidu zaznamenán vůbec největší úbytek obyvatel přirozenou měnou (-1 101), takže kraj vzdor mírně aktivnímu migračnímu saldu přišel celkem o 961 obyvatel.

Graf 1.1 Přirozený, migrační a celkový přírůstek (úbytek) obyvatel

Přirozený úbytek obyvatel ve všech okresech kraje.

Na rozdíl od předchozích let, kdy ve většině okresů Kraje Vysočina docházelo k růstu obyvatel, v roce 2020 téměř všechny okresy kraje zaznamenaly úbytek obyvatel. Výjimkou bylo pouze Jihlavsko, kde přibýlo 36 osob. Nejhuře na tom byl, jak je v posledních letech pravidlem, třebíčský okres, který ztratil 473 obyvatel, když se k značnému přirozenému úbytku obyvatel, v roce 2020 příznácnému pro všechny okresy kraje, připojilo i výrazně negativní migrační saldo (-197). Migrací v roce 2020 získaly pouze okresy Jihlava (191 osob) a zejména Pelhřimov (290 osob). Nejvýraznější úbytek obyvatel přirozenou

měnou byl v roce 2020 na Vysočině zaznamenán v pelhřimovském okrese, kde počet zemřelých převýšil počet narozených o 294 osob. Podobně na tom bylo i Třebíčsko (-276 obyvatel). K nejmenšímu přirozenému úbytku obyvatel došlo v okrese Žďár nad Sázavou (-138).

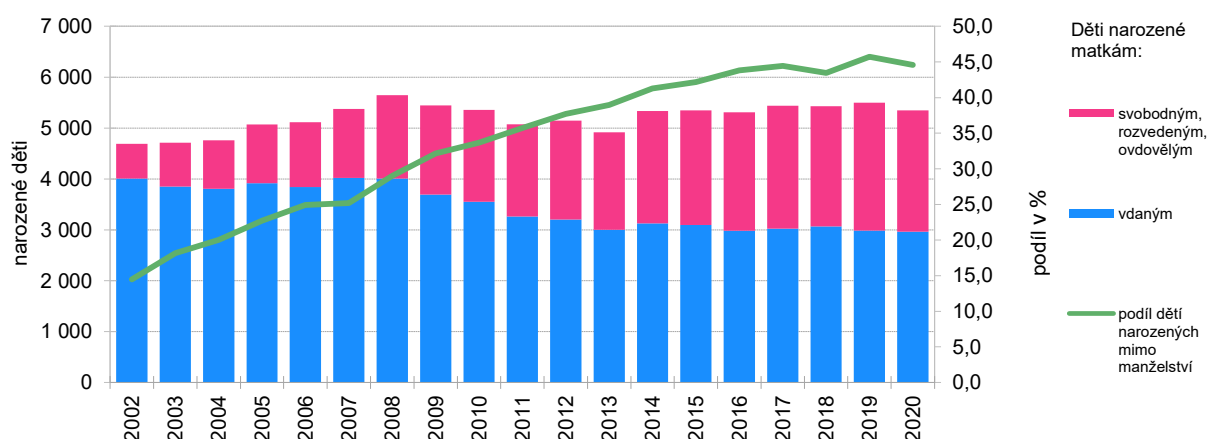
Počet narozených dětí v kraji mírně klesl.

V roce 2020 se v kraji živě narodilo 5 349 dětí, což bylo o 148 méně než v roce předchozím, na 1 000 obyvatel tak připadalo 10,5 narozených dětí. Průměrný věk matky při narození dítěte na Vysočině v roce 2020 dosáhl 30,5 roku, před deseti lety rodily ženy v kraji průměrně ve věku rovných třicet let. Rodičky na Vysočině jsou tak o mladší než v celé České republice (průměrný věk 31,0 let), v mezikrajském srovnání v roce 2020 patřila kraji pozice regionu se čtvrtými nejmladšími matkami. Nejvíce dětí se v roce 2020 narodilo jako první dítě matky 45,6 %, jako druhé v pořadí 38,8 %, třetích a dalších dětí bylo 15,6 %.

Meziročně poklesl podíl dětí narozených mimo manželství.

Ve srovnání s předchozím rokem poklesl počet i podíl dětí narozených mimo manželství, které na Vysočině v roce 2020 tvořily 44,6 % ze všech živě narozených dětí. Jedná se o čtvrtý nejnižší podíl po Hlavním městě Praze (40,5 %), Zlínském (43,1 %) a Jihomoravském kraji (43,9 %), nejvyšší byl zaznamenán v Karlovarském (62,7 %) a Ústeckém kraji (62,8 %). Podíl dětí narozených mimo manželství dlouhodobě stoupal, v posledních čtyřech letech na Vysočině kolísá mezi 43 a 46 %.

Graf 1.2 Narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství

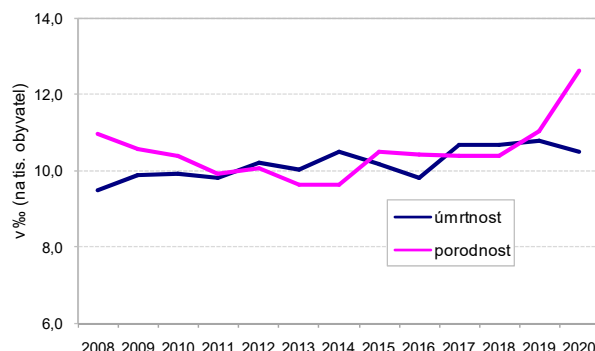

Nárůst úmrtnosti.

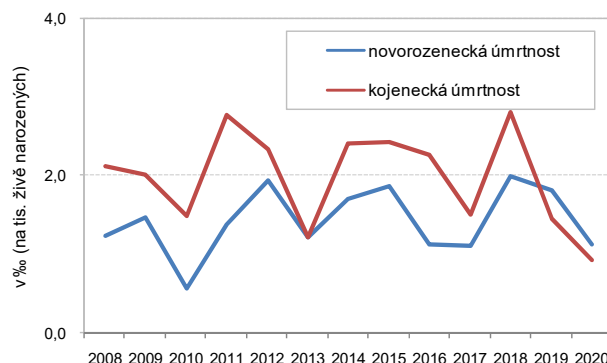
V roce 2020 v Kraji Vysočina zemřelo 6 450 osob, což bylo oproti průměru předchozích pěti let o 22 procent více. Projevila se tak zvýšená úmrtnost v posledním čtvrtletí v důsledku epidemie covidu. Mezi zemřelými na Vysočině mírně převažují muži (52,7 % v roce 2020), kteří také častěji než ženy umírají v mladším věku. Příčina úmrtí se na Vysočině dlouhodobě výrazněji nemění, zhruba u poloviny zemřelých osob jde o nemoci oběhové soustavy, druhou nejčastější příčinou úmrtí jsou zhoubné novotvary (kolem čtvrtiny zemřelých). Data o příčině úmrtí za rok 2020 nejsou dosud k dispozici, dá se ale předpokládat odklon od tohoto dlouhodobého trendu.

Hrubá míra úmrtnosti v Kraji Vysočina je sice dlouhodobě pod úrovní České republiky, v roce 2020 se ale situace změnila a na tisíc obyvatel středního stavu připadlo na Vysočině 12,7 zemřelých osob, v České republice 12,1 osob. Od roku 2014 byla na Vysočině porodnost vyšší než úmrtnost, změnu přinesly až rok 2019 a zejména 2020, kdy při stagnující porodnosti došlo k nárůstu úmrtnosti. Kojenecká i novorozenecká úmrtnost v uplynulých letech v kraji kolísala, po nárůstu v roce 2018 došlo u obou ukazatelů k poklesu. V roce 2020 na Vysočině zemřelo 6 dětí do jednoho roku, z nichž byly 4 děti do 28 dní.

Graf 1.3 Porodnost a úmrtnost v Kraji Vysočina

Graf 1.4 Kojenecká a novorozenecká úmrtnost v Kraji Vysočina

Neustále přibývá osob ve věku 65 a více let.

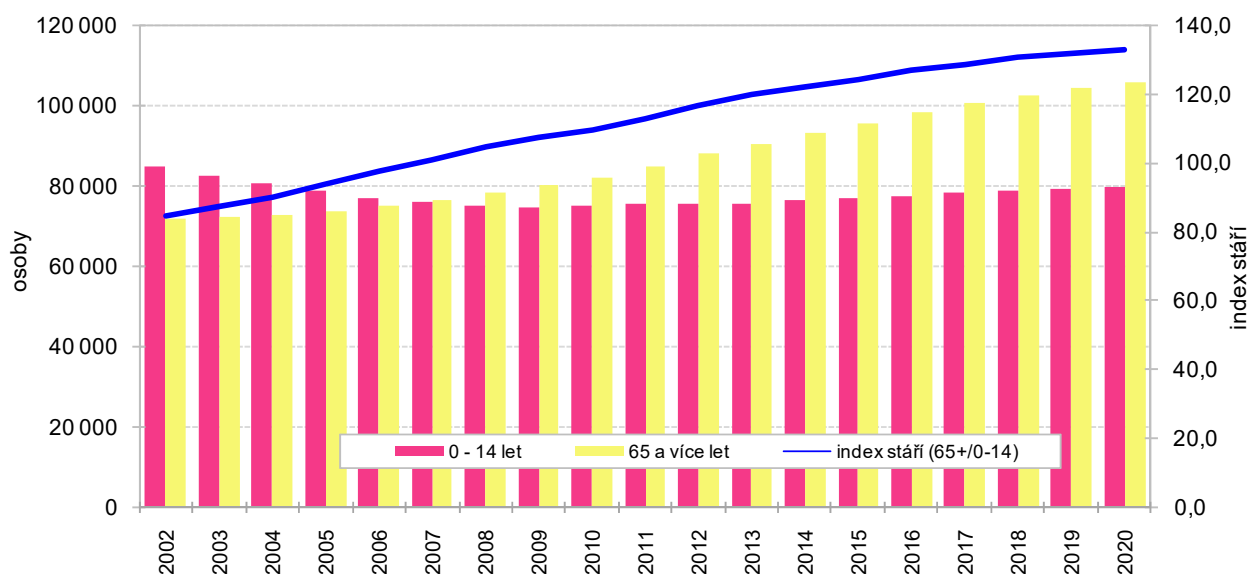
Z pohledu věkové skladby obyvatelstva tvoří největší podíl osoby ve věku 15 až 64 let (63,6 %). Věková skupina do 14 let, tzv. dětská složka populace, v delší časové řadě sice dlouhodobě klesala, v posledních letech však mírně vzrostla a na konci roku 2020 tvořila 15,7 % z celkového počtu obyvatel. Naproti tomu počet osob ve věku 65 a více let neustále roste, v roce 2007 počet osob ve věku 65 a více let poprvé převýšil dětskou složku (o 459 osob) a v roce 2020 tento rozdíl na Vysočině činil již 26097 osob.

Stárnutí populace dokládá i další ukazatel, index stárí, který vyjadřuje kolik osob ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí ve věku 0 – 14 let. V roce 2007 překročil na Vysočině hodnotu 100 a poté se stále zvyšoval. Koncem roku 2020 již na 100 dětí připadalo 133 osob ve věku 65 a více let (v celé ČR 126). U mužů dosahuje na Vysočině index stárí nižších hodnot – na 100 chlapců připadá 111 mužů starších 65 let, u žen – na 100 děvčat připadá již 156 žen nad 65 let.

Roste průměrný věk.

Průměrný věk obyvatel Kraje Vysočina činil 43,0 let, od roku 2000 se zvýšil o 4,9 roku. Nejnižší průměrný věk na Vysočině dlouhodobě zaznamenáváme u obyvatel okresů Jihlava a Žďár nad Sázavou. Prvně jmenovaný okres se vyznačuje i nejnižším indexem stárí. Na 100 dětí připadalo v roce 2020 v okrese Jihlava 122 osob starších 65 let. Naproti tomu v nejstarším okrese kraje Pelhřimově připadalo na 100 dětí 148 seniorů, vlivem této nepříznivé věkové skladby je na Pelhřimovsku dlouhodobě vykazováno záporné saldo přirozené změny obyvatel. Průměrný věk na Pelhřimovsku činil 43,8 roku.

Graf 1.5 Věková struktura a index stárí v Kraji Vysočina

Mírný pokles střední délky života u mužů i žen.

Dalším demografickým ukazatelem je naděje dožití neboli střední délka života. V Kraji Vysočina pro muže narozené v roce 2019 představuje 76,72 let, což je sice o dva roky více než v roce 2009, avšak o něco méně než v letech 2016 a 2017. Pro ženy narozené v roce 2019 činí naděje dožití 82,72 let, vzdor mírnému meziročnímu poklesu je to 1,5 roku více než před deseti lety. Z mezikrajského srovnání vychází Vysočina dlouhodobě jako jeden z regionů s nejvyšší střední délkou života.

Počet sňatků poklesl, muži i ženy vstupují do manželství ve vyšším věku.

U vývoje sňatečnosti se v minulých letech projevovala rostoucí tendence, počet sňatků uzavřených v roce 2020 ale meziročně poklesl bezmála o pětinu, hlavně v důsledku protiepidemických opatření. Sňatečnost přibližně kopíruje celkový počet sňatků, v roce 2018 připadlo na tisíc obyvatel středního stavu 5,3 sňatku, v roce 2020 pak jen 4,2 sňatku.

V roce 2019 činil na Vysočině průměrný věk mužů při uzavření prvního sňatku 31,6 roku, celkově se projevuje jeho postupné zvyšování (v roce 2010 vstupovali muži do prvního manželství v 30,3 letech). Další manželství muži uzavírali v roce 2019 průměrně ve věku 47,9 let (v roce 2009 to bylo 43,9 roku). Obdobný trend je možno pozorovat i u žen. V roce 2019 byl průměrný věk nevěsty při vstupu do prvního manželství 28,9 let (v roce 2010 to bylo o 1,4 roku méně), do dalších manželství vstupovaly nevěsty v průměru bezmála pětáctiřetileté (v roce 2010 činil jejich průměrný věk 40,1 roku).

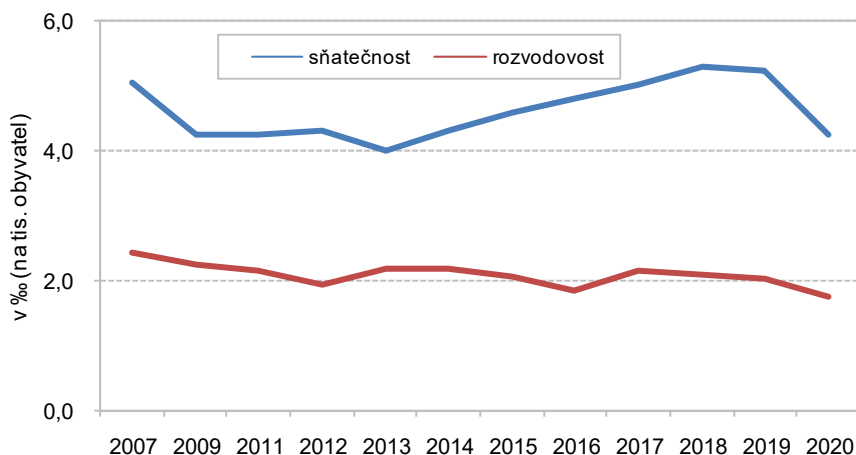
V roce 2019 na Vysočině uzavřelo manželství 95 cizinců, mezi nimi bylo nejvíce občanů Slovenska (43). V témže roce se v kraji provdalo 93 žen s cizím státním občanstvím, opět šlo nejčastěji o ženy ze Slovenska (39), na druhém místě byly ženy s ukrajinským občanstvím (25).

Téměř polovina rozvodů připadá na manželství trvající 15 a více let.

Protiepidemická opatření patrně přispěla i k poklesu počtu rozvodů. V roce 2020 bylo v kraji rozvedeno 890 manželství, což bylo o 140 méně než v předchozím roce. Struktura rozvodů podle pořadí zůstává dlouhodobě stabilní, jednoznačně převládají rozvody první, ale najde se dost mužů i žen, kteří se postupně propracují k většímu počtu rozvodů. V roce 2020 na Vysočině připadalo na rozvody druhého či vyššího pořadí u mužů 14,8 %, u žen 16,7 %.

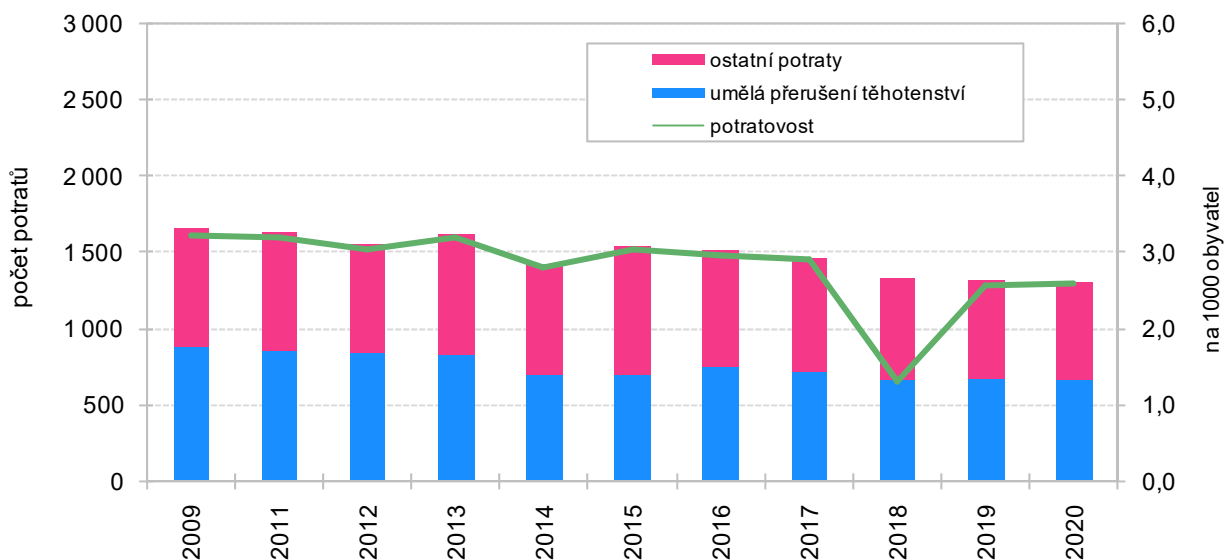
Rozvodovost (počet rozvodů na tisíc obyvatel středního stavu) se v kraji dlouhodobě pohybuje mezi 1,9 a 2,6, v roce 2020 ale dosáhla hodnoty jen 1,7. Rozdělení rozvodů podle věku se rovněž příliš nemění, nejčastěji se rozvádějí muži i ženy ve věku 40 až 49 let. Tomu odpovídá i fakt, že v posledních letech připadá téměř polovina rozvodů na manželství trvající 15 a více let. Zastoupení rozvedených manželství s nezletilými dětmi je stále vysoké, v roce 2020 představovaly na Vysočině 61 % rozvodů (540 manželství). Jako důvod převážné většiny rozvatů manželství je u mužů i žen uváděna rozdílnost povah, názorů a zájmů.

Graf 1.6 Sňatečnost a rozvodovost v Kraji Vysočina

Klesá počet potratů.

V kraji bylo v roce 2020 zaznamenáno 1 305 potratů, což v meziročním srovnání znamená nevelké snížení o 10 případů. Na umělé přerušení těhotenství připadla zhruba polovina celkového počtu potratů (49,4 %), dlouhodobě se projevuje absolutní i relativní pokles těchto zákroků. Hrubá míra potratovosti (počet potratů na tisíc obyvatel) činila v roce 2020 na Vysočině 2,6 ‰, což byla spolu s Plzeňským a Zlínským krajem třetí nejnižší hodnota z regionů České republiky.

Graf 1.7 Počet potratů a potratovost v Kraji Vysočina

2. Sociální vývoj

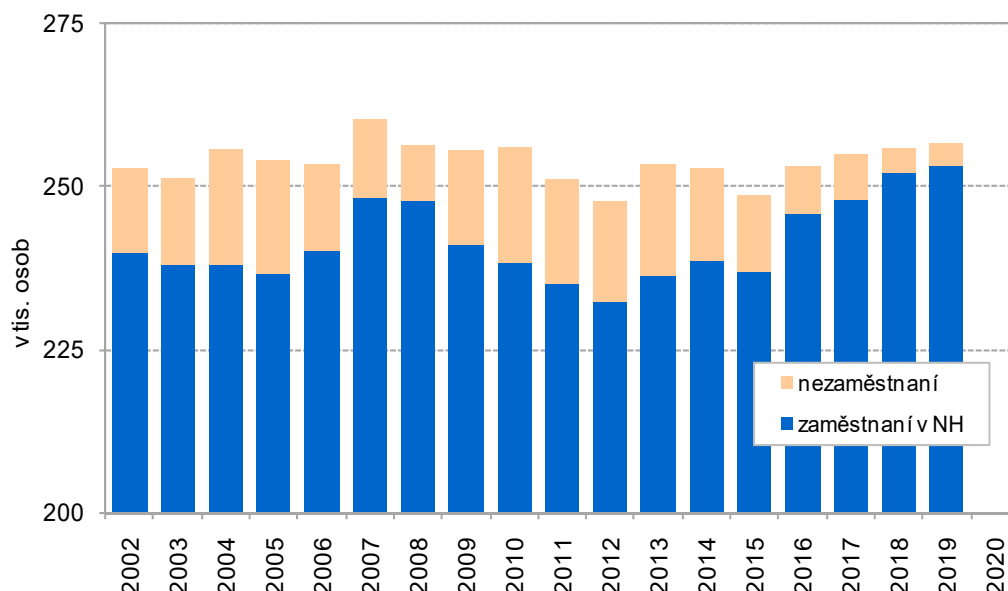
V posledních letech přibývalo zaměstnaných osob.

Podle výsledků Výběrového šetření pracovní sil (VŠPS) žilo v roce 2019 v Kraji Vysočina 430,7 tisíc obyvatel starších 15 let. Pracovní sílu tvořilo 256,4 tisíc osob, tj. 59,5 % z celkového počtu obyvatel ve věku 15 a více let. Z tohoto počtu bylo 252,9 tisíc osob zaměstnaných (58,7 % obyvatelstva ve věku 15 a více let) a 3,6 tisíc osob bylo nezaměstnaných (0,8 % patnáctiletých a starších obyvatel). Zbývajících 174,2 tisíc obyvatel patřilo mezi osoby ekonomicky neaktivní, především starobní a invalidní důchodce a studenty. Dle výsledků VŠPS v letech 2006 a 2007 se počet zaměstnaných osob v kraji zvyšoval, od roku 2008 postupně klesal, od roku 2013 dochází opět k jejich nárůstu. Počet nezaměstnaných se snižoval až do roku 2008, poté však došlo k nárůstu, počínaje rokem 2017 jejich počet opět klesal.

Nezměněná míra ekonomické aktivity.

Celková míra ekonomické aktivity, která udává podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na celkovém počtu obyvatel Kraje Vysočina ve věku 15 a více let, dosáhla v roce 2019 hodnoty 59,5 %. U mužů činila v tomto roce 67,6 %, u žen 51,7 %. Ve srovnání s rokem 2018 se celková míra ekonomické aktivity nezměnila, u mužů byla nižší o 0,3 bodu, u žen vzrostla o 0,4 bodu.

Graf 2.1 Pracovní síla v Kraji Vysočina

Míra nezaměstnanosti nejvyšší u osob se základním vzděláním.

Obecná míra nezaměstnanosti činila v roce 2019 v Kraji Vysočina 1,4 %, což oproti předchozímu roku představuje pokles o 0,3 procentního bodu.

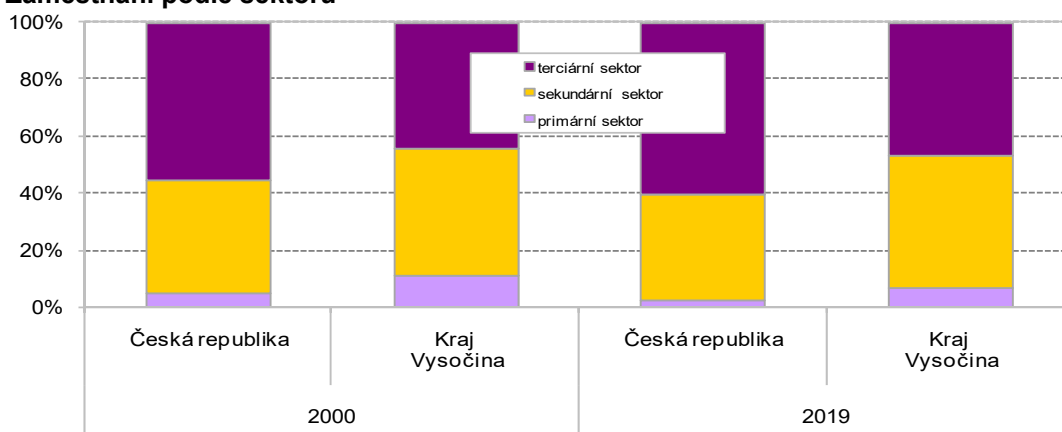
Největší skupinu nezaměstnaných tvořily podle výsledků VŠPS osoby se středním vzděláním s maturitou (1,4 tisíc osob) a naopak nejmenší skupinu osoby se základním vzděláním (0,9 tisíc). Specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání (podíl vybrané skupiny nezaměstnaných z vybrané skupiny pracovní síly) byla nejvyšší u osob se základním vzděláním a nejnižší u vyučených. Na Vysočině v roce 2019 dosáhla specifická míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním 1,6 %, u osob se středním vzděláním bez maturity činila 0,7 % a u osob se středním vzděláním s maturitou 0,9 %.

Výrazně se liší rovněž specifická míra nezaměstnanosti podle věku. Obecná míra nezaměstnanosti, jak již bylo uvedeno výše, činila v kraji 1,4 %. Ovšem specifická míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 15 až 29 let byla 3,0 %, naproti tomu ve věkových skupinách 30 až 44 let a 45 až 54 let to bylo shodně jen 1,1 %.

Vysoký podíl zaměstnaných v primárním a sekundárním sektoru, nízký v sektoru terciárním.

Primární sektor (zemědělství, lesnictví, rybářství) má v Kraji Vysočina výjimečné postavení, dlouhodobě v něm v mezikrajském srovnání vykazuje nejvyšší podíl zaměstnaných osob. V roce 2019 pracovalo v primárním sektoru na Vysočině 17,3 tisíc osob, což představovalo 6,8 % z celkového počtu zaměstnaných. V sekundárním sektoru můžeme od roku 2006 pozorovat v Kraji Vysočina kolísavý trend v podílu zaměstnaných osob, nejvyšší byl v roce 2016 (48,9 %). V roce 2019 tento podíl činil 46,6 %, v absolutním vyjádření to představovalo 117,9 tisíce osob. Kolísá i počet osob zaměstnaných na Vysočině v terciárním sektoru a jejich podíl na celkové zaměstnanosti. V roce 2019 v tomto v kraji 117,7 tisíce osob, což bylo 46,5 % zaměstnaných, což byly prakticky stejné hodnoty jako u sekundárního sektoru. Podíl terciárního sektoru na zaměstnanosti tak v Kraji Vysočina zůstává hluboko pod průměrem České republiky, který byl v roce 2019 o 13,6 procentního bodu vyšší.

Graf 2.2 Zaměstnaní podle sektorů

Na celkové zaměstnanosti se nejvíce podílejí zaměstnanci.

Z hlediska postavení v zaměstnání si naprosto dominantní podíl na celkové zaměstnanosti udržuje kategorie zaměstnanců (84,6 % v roce 2019). Zaměstnavatelů bylo 3,2 %, pracujících na vlastní účet 11,9 % a pomáhajících rodinných příslušníků 0,3 % z celkového počtu zaměstnaných.

Osm okresů v České republice zaznamenalo podíl nezaměstnaných nad 6 %.

Podle údajů z Ministerstva práce a sociálních věcí bylo v České republice na úřadech práce ke konci roku 2020 registrováno 291 977 osob bez práce, což představuje podíl nezaměstnaných 4,02 %. Oproti roku 2019 se celkový počet nezaměstnaných zvýšil o 35,5 % a podíl nezaměstnaných vzrostl o 1,15 procentního bodu. Zvýšení počtu nezaměstnaných bylo zaznamenáno ve všech krajích. Nejnižší nezaměstnanost byla v Pardubickém kraji, kde ke konci roku 2020 činila 2,92 %, naopak nejvyšší v Moravskoslezském kraji (5,55 %). Ze 77 okresů České republiky bylo osm postiženo více než šestiprocentním podílem nezaměstnaných. Nejhuře na tom byl okres Karviná (8,12 %). V dalších šesti okresech překročil podíl nezaměstnaných hranici pěti procent.

Podíl nezaměstnaných v Kraji Vysočina po předchozím poklesu vzrostl.

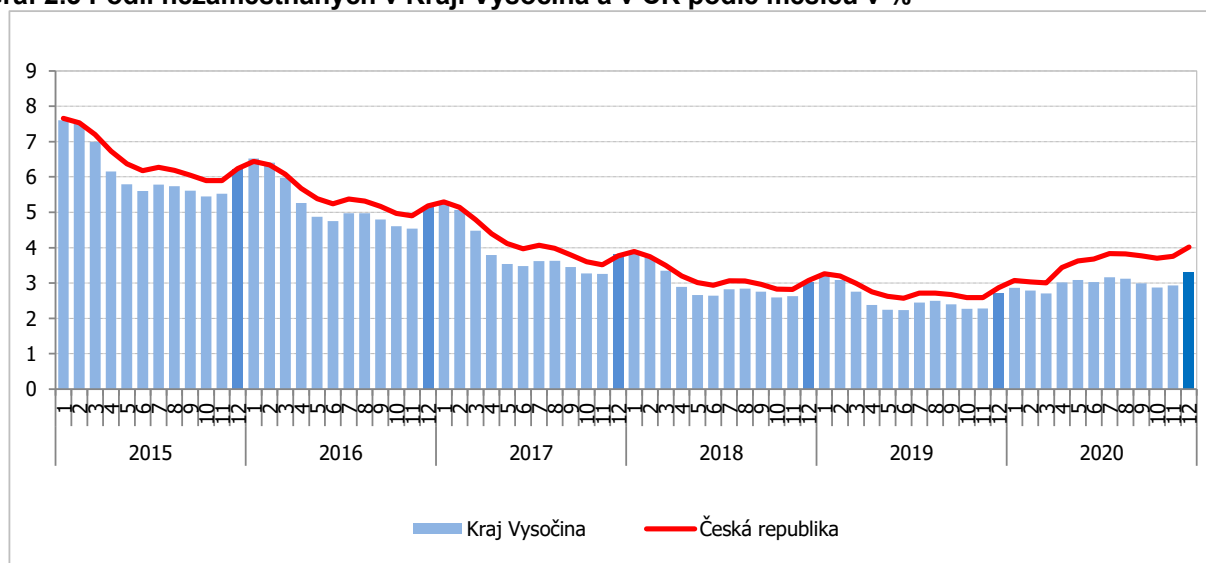
Vývoj nezaměstnanosti do značné míry závisí na hospodářském vývoji, zpomalování ekonomického růstu s sebou přináší zvyšování podílu nezaměstnaných, naopak v období ekonomického oživení nezaměstnanost klesá. V Kraji Vysočina se tak v období ekonomické konjunktury od roku 2004 nezaměstnanost snižovala, ale po roce 2008 v souvislosti s ekonomickým vývojem došlo ke zlomu a zvyšování podílu nezaměstnaných až na 8,10 % ke konci roku 2010. V prosinci 2013 dosáhla tato hodnota na Vysočině 8,05 %. Od roku 2014 podíl nezaměstnaných na Vysočině klesal. Na počátku roku 2018 se ještě blížil hranici čtyř procent, během dalších měsíců se s kolísáním snižoval až na říjnových 2,60 %. Teprve v prosinci došlo k obvyklému sezónnímu nárůstu na 3,02 %. Obdobný byl vývoj podílu nezaměstnaných v roce 2019, kdy byla v kraji v červnu zaznamenána vůbec nejnižší nezaměstnanost (2,24 %). V roce 2020, poznamenaném dopady protiepidemických opatření, podíl nezaměstnaných po sezónních výkyvech dosáhl na Vysočině 3,31 %.

Roste počet uchazečů o zaměstnání.

V Kraji Vysočina úřady práce evidovaly ke konci roku 2020 celkem 11 443 uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání s 31. prosincem 2019 byl jejich počet vyšší o 1 801 osob, tj. o 18,7 %. Z tohoto počtu bylo 10 714 dosažitelných uchazečů o zaměstnání, tedy evidovaných nezaměstnaných, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání a mohou bezprostředně po nabídce vhodného pracovního místa nastoupit do pracovního poměru. Oproti stejnému datu předchozího roku to představuje zvýšení o 21,7 %. Nezaměstnaných se zdravotním postižením vedly úřady práce v evidenci 1 691, což představovalo 14,8 % všech nezaměstnaných

Příspěvek v nezaměstnanosti poskytovaly úřady práce v Kraji Vysočina ke konci roku 2020 celkem 5 017 nezaměstnaným (43,8 % všech osob vedených v evidenci). Ve srovnání s předchozím rokem je to o 2,9 procentního bodu méně.

Graf 2.3 Podíl nezaměstnaných v Kraji Vysočina a v ČR podle měsíců v %

Nejnižší nezaměstnanost je dlouhodobě vykazována v okrese Pelhřimov.

Podíl nezaměstnaných vzrostl něco výrazněji u žen než u mužů, současně se jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných osob zvýšil ze 48,2 % v roce 2019 na 49,4 % ke konci roku 2020, odpovídajícím způsobem se tak snížil podíl mužů na 50,6 %. Podíl nezaměstnaných vyšší než čtyři procenta byl v prosinci 2020 zaznamenán pouze v okrese Třebíč, který se dlouhodobě na celorepublikové úrovni řadí mezi okresy s vyšší nezaměstnaností (podíl nezaměstnaných 4,23 % představoval ke konci roku 2020 sedmadvacátou nejvyšší hodnotu). Naopak nejnižší podíl nezaměstnaných je na Vysočině dlouhodobě evidován na Pelhřimovsku, kde koncem roku 2020 činil 2,07 % (třetí místo mezi 77 okresy České republiky).

Zvýšení dlouhodobé nezaměstnanosti.

Ještě rychleji než celková vzrostla dlouhodobá nezaměstnanost. Na konci roku 2020 bylo na Vysočině bez práce déle než jeden rok 2 385 osob, oproti roku 2020 bylo na Vysočině bez práce déle než jeden rok 2 385 osob, oproti roku předchozímu se jejich počet zvýšil o 34,6 %, na celkovém počtu nezaměstnaných se dlouhodobě nezaměstnaní na konci prosince 2020 podíleli 20,8 % (o 2,4 procentního bodu více než v roce 2019). S dlouhodobou nezaměstnaností se na Vysočině potýká zejména Třebíčsko, které bylo v minulosti postiženo postupnou likvidací významných zaměstnavatelů. I ke konci roku 2020 byla v tomto okrese téměř čtvrtina registrovaných nezaměstnaných bez práce déle než rok (24,0 %).

Více uchazečů na jedno volné pracovní místo.

Úřady práce v Kraji Vysočina evidovaly k 31. prosinci 2020 celkem 9 647 volných pracovních míst, z toho 505 míst pro osoby se zdravotním postižením. Na jedno volné pracovní místo připadalo v průměru 1,2 uchazečů (v předchozím roce 0,9). Nejvíce uchazečů na jedno volné pracovní místo připadalo v okrese Žďár nad Sázavou (2,2), nejméně v pelhřimovském okrese (0,4).

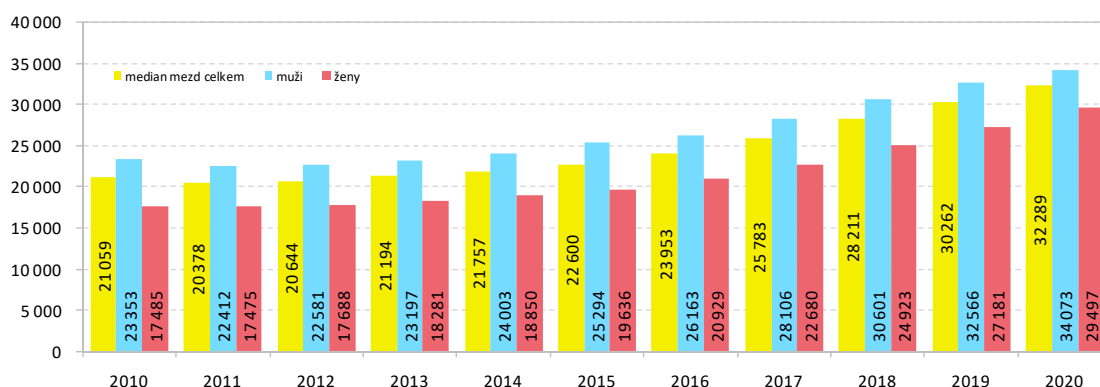
Rozdíl v průměrné mzdě mužů a žen.

V Kraji Vysočina v roce 2020 dosáhla průměrná mzda podle výběrového šetření mezd (toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, neboť jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců anikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací) částky 35 712 Kč (38 224 Kč u mužů a 32 417 Kč u žen), což byla v mezikrajském srovnání osmá nejvyšší hodnota.

Medián mezd na Vysočině sedmý nejvyšší

Pro porovnání mezd lze použít i jiné ukazatele, například medián. Ten představuje hodnotu mzdy, která je přesně uprostřed zaměstnanců seřazených od nejnižší mzdy po nejvyšší, vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd v roce 2020 v Kraji Vysočina dosáhl hodnoty 32 289 Kč, u mužů 34 073 Kč a u žen 29 497 Kč. V mezikrajském srovnání byl sedmý nejvyšší, ve srovnání s Hlavním městem Prahou byl o 6 944 Kč nižší. U žen byl medián mezd mezi kraji České republiky rovněž sedmý nejvyšší.

Graf 2.4 Vývoj mediánu mezd v Kraji Vysočina (Kč)

Meziroční pokles příjemců důchodů.

V Kraji Vysočina ke konci roku 2020 pobíralo některý z důchodů 147 864 osob, jejich počet se ve srovnání s rokem 2019 snížil o 438 příjemců. Za posledních 10 let se jejich počet zvýšil o více než čtyři tisíce osob. Z celkového počtu bylo 62,4 % příjemců důchodů starobních (sólo), příjemci důchodů vdovských a vdoveckých (včetně kombinovaných) tvořili více než pětinu (21,7 %). Příjemců důchodů invalidních – třetího, druhého a prvního stupně bylo 14,4 %. Bez ohledu na druh důchodu mezi příjemci na Vysočině převládaly s 57,6 % ženy (85 250 osob), mužů pobírajících některý z důchodů bylo 62 614.

Prohlubuje se rozdíl ve výši vypláceného starobního důchodu ve prospěch mužů.

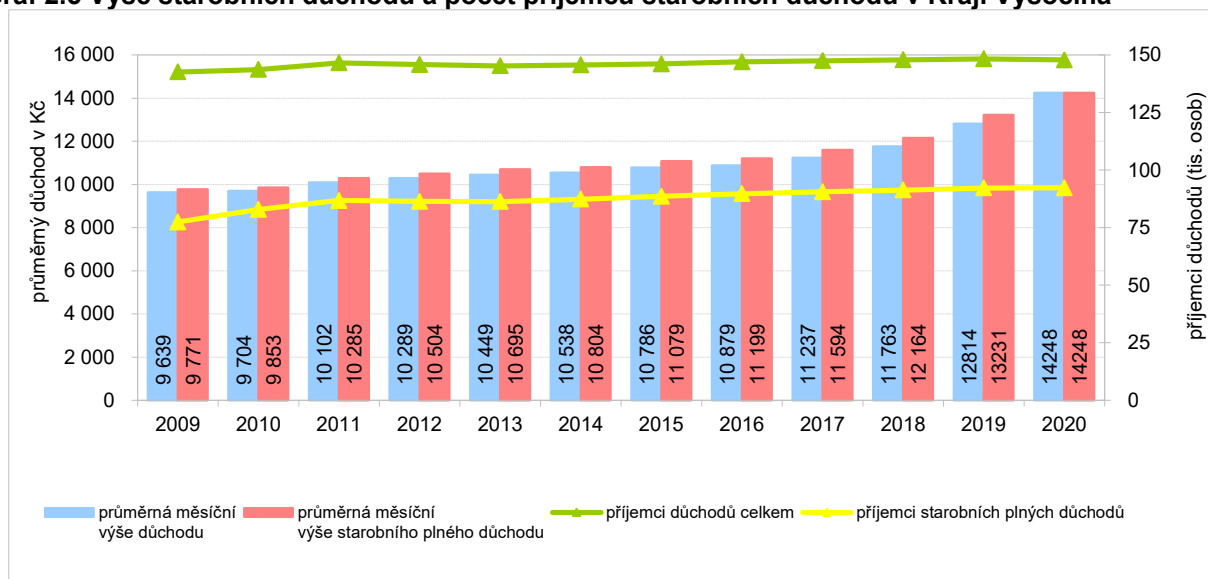
Starobní důchodci na Vysočině v prosinci roku 2020 pobírali v průměru 14 248 Kč, nárůst oproti roku 2017 představoval 1 017 Kč, po Karlovarském a Olomouckém kraji se jedná o třetí nejvyšší starobní důchod mezi čtrnácti kraji. V rámci Kraje Vysočina byly nejvyšší starobní důchody vypláceny v okrese Žďár nad Sázavou (14 521 Kč), naopak nejnižší v třebském okrese (13 834 Kč).

Žen je mezi starobními důchodci na Vysočině sice více, jejich důchod je však podstatně nižší. Průměrná měsíční výše starobního důchodu činila u mužů 15 572 Kč, ženám byl průměrný starobní důchod vyplácen v částce 12 950 Kč. Rozdíl částek se postupně zvyšuje, jestliže u starobního důchodu byl v roce 2003 rozdíl 1 230 Kč ve prospěch mužů, v roce 2020 to již bylo 2 622 Kč.

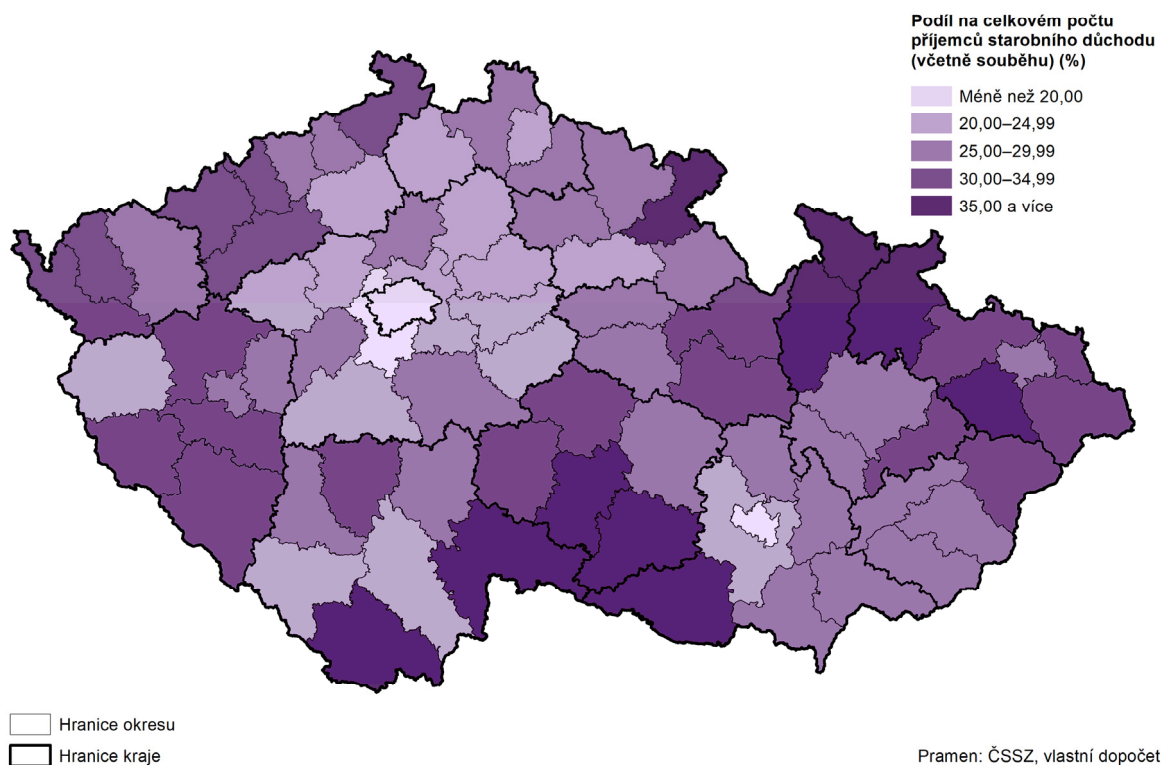
V roce 2020 byl průměrný starobní důchod na úrovni 39,9 % průměrné hrubé mzdy v Kraji Vysočina resp. na úrovni 44,1 % mediánu mzdy.

Charakteristickým rysem Vysočiny je mimořádně vysoký podíl předčasných důchodů, které v roce 2020 představovaly 34,7 % starobních důchodů v kraji. Byl to nejvyšší podíl ze všech regionů České republiky.

Graf 2.5 Výše starobních důchodů a počet příjemců starobních důchodů v Kraji Vysočina

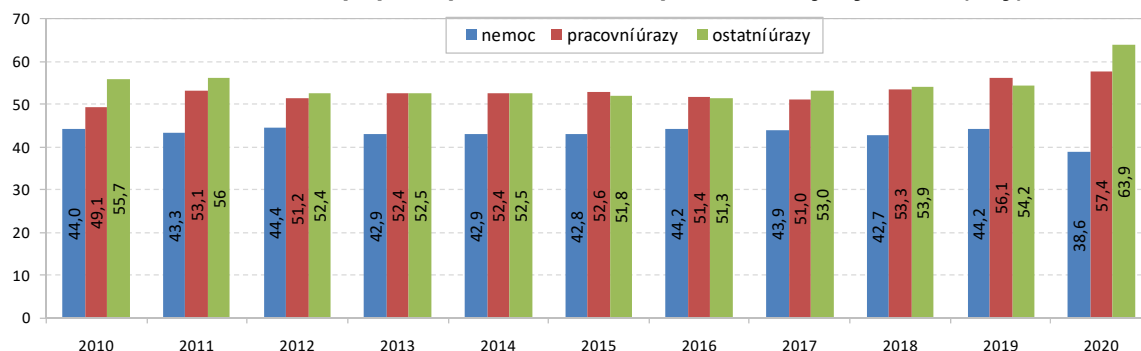
Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2019

**Způsob sledování
pracovní
neschopnosti.**

Údaje o pracovní neschopnosti získávají zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (IS ČSSZ). Statistika zachycuje veškerá onemocnění a úrazy, které zapříčinily alespoň jednodenní pracovní neschopnost u nemocensky pojištěných osob.

Graf 2.6 Průměrná doba trvání 1 případu pracovní neschopnosti v Kraji Vysočina (dny)

Jeden případ pracovní neschopnosti trval v průměru 41 dnů.

V Kraji Vysočina bylo v roce 2018 evidováno 177 tisíc nemocensky pojištěných osob, průměrný denní počet práce neschopných osob dosahoval téměř 11,3 tisíce osob a průměrné procento pracovní neschopnosti dosáhlo v kraji hodnoty 6,383 (4. nejvyšší v mezikrajském srovnání). V průběhu roku 2020 bylo na Vysočině nově hlášeno více než 101 tisíc případů pracovní neschopnosti. V tomto počtu bylo zahrnuto 92 565 případů pracovní neschopnosti pro nemoc, 2 373 případů neschopnosti pro pracovní úraz a 6 638 případů ostatních úrazů.

Jeden případ pracovní neschopnosti trval v průměru 40,7 kalendářních dnů. Zatímco pracovní neschopnost z důvodu nemoci trvala v průměru 38,6 kalendářních dnů, pracovní neschopnost způsobená pracovním úrazem trvala 57,4 kalendářních dnů a z důvodu ostatních úrazů 63,9 kalendářních dnů.

Narůstá počet žáků základních škol.

Počty dětí ve školách s časovým odstupem kopírují demografický vývoj a v současné době takstoupá počet žáků základních škol, naopak na středních školách dosud studují relativně slabší ročníky.

Počet dětí navštěvujících mateřskou školu v Kraji Vysočina v posledních letech projevoval mírně klesající tendenci, po jejich nárůstu ve školním roce 2019/2020 došlo v následujícím roce k jejich poklesu na 17 527. Ve školním roce 2020/2021 působilo v Kraji Vysočina 268 základních škol, o jednu více než ve školním roce 2019/2020 a o pět více než v roce 2015/2016. Základní školy navštěvovalo 45 419 žáků, nejvíce od školního roku 2006/2007. Na středních školách se ve školním roce 2020/2021 vzdělávalo v denním studiu celkem 20 438 studentů, tedy o 542 více než v předchozím školním roce. Z tohoto počtu bylo 6 184 studentů gymnázií, největší podíl – více než dvě pětiny – však připadal na studenty středních odborných škol (bez nástavbového studia).

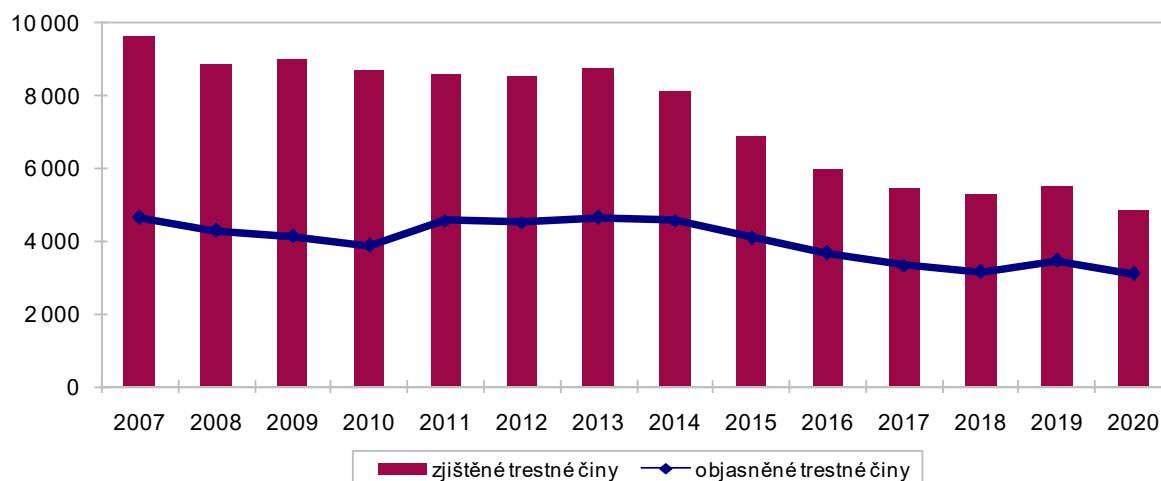
Většina studentů VŠ nadále studuje mimo území kraje.

Ve školním roce 2020/2021 nabízelo v Kraji Vysočina vyšší odborné vzdělání 12 vyšších odborných škol. Na těchto školách se v tomto školním roce vzdělávalo v denním něco přes tři sta studentů. V kraji působí pouze jedna vysoká škola, takže stále většina studentů vysokých škol z Vysočiny studuje mimo území kraje. V roce 2019 navštěvovalo bakalářské programy na jediné vysoké škole v kraji 2 245 studentů.

Nízká kriminalita.

Kriminalita měřená počtem zjištěných trestných činů byla na Vysočině do roku 2008 nejnižší v rámci České republiky. Počínaje rokem 2009 se Vysočina řadila za Karlovarský kraj jako region s druhým nejmenším počtem zjištěných trestných činů, v roce 2020 představovalo 4 835 na Vysočině zjištěných trestných činů pět třetí nejnižší počet (za Karlovarským a Pardubickým krajem). V rámci kraje vykazuje nejvíce zjištěných trestných činů okres Jihlava, naopak nejméně okres Pelhřimov, těsně následovaný třebíčským a žďárským okresem.

Graf 2.7 Kriminalita v Kraji Vysočina

Pokles nehodovosti.

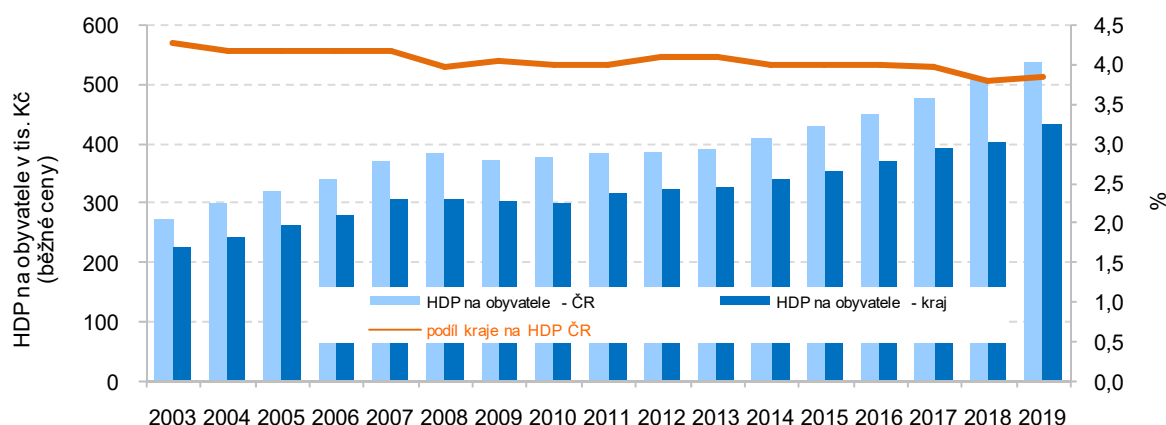
V roce 2020 bylo v Kraji Vysočina nahlášeno 4 497 dopravních nehod, což představuje meziroční pokles o 6,5 %, v absolutním vyjádření o 313 nehod. Usmrceno při nich bylo 37 osob, tedy o 3 méně než v roce 2019. Těžce zraněno bylo 111 osob, o sedm více než v předchozím roce. Škody způsobené při dopravních nehodách dosáhly v roce 2020 na Vysočině 327 mil. Kč, což bylo ve srovnání s předchozím rokem o 18,5 mil. Kč méně.

3. Ekonomický vývoj

Ve výši HDP na 1 obyvatele je Vysočina na 8. místě mezi kraji.

Celková výkonnost ekonomiky kraje je měřena pomocí souhrnných ukazatelů - hrubá přidaná hodnota, hrubý domácí produkt, tvorba fixního kapitálu, disponibilní důchod domácností. Hrubý domácí produkt na Vysočině až do roku 2007 rostl, po následujících letech mírného poklesu zaznamenává od roku 2011 opět růst. V roce 2019 činil jeho meziroční nárůst 7,5 %. Regionální podíl na celostátním hrubém domácím produktu se dlouhodobě pohybuje okolo 4 %. Hodnota tohoto ukazatele na 1 obyvatele kraje dosáhla v roce 2019 celkové výše 434,0 tisíc Kč, což představuje 80,6 % průměru ČR. Mezi regiony České republiky zaujímá Vysočina v tvorbě hrubého domácího produktu na obyvatele osmé místo před krajem Moravskoslezským, Pardubickým, Olomouckým, Libereckým, Ústeckým a Karlovarským.

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt v Kraji Vysočina

Podíl primárního sektoru na tvorbě hrubé přidané hodnoty je na Vysočině mezi kraji nejvyšší.

Obdobně jako v ostatních krajích s výjimkou Prahy se na tvorbě hrubé přidané hodnoty podílí v Kraji Vysočina výrazným způsobem zpracovatelský průmysl, konkrétně více než třetinou. Výjimečné postavení má v kraji primární sektor, jeho podíl na tvorbě hrubé přidané hodnoty se ve srovnání s rokem 2000 sice podstatně snížil, přesto byl v roce 2019 s 6,1 % mezi kraji s velkým odstupem nejvyšší. V posledních letech opět v kraji mírně roste váha terciárního sektoru, jehož podíl na tvorbě hrubé přidané hodnoty v roce 2019 překročil 49 %. Přesto jde v regionálním srovnání po Zlínském kraji o druhý nejnižší podíl.

V Kraji Vysočina se projevuje pokles závislosti výkonnosti hospodářství na množství pracovní síly, což dokládá rychlejší růst hrubého domácího produktu než počtu zaměstnanců. V průběhu let 2010 až 2019 tak došlo ke zvýšení hrubého domácího produktu na 1 zaměstnance (tj. souhrnné produktivity práce) o čtvrtinu. Regionální čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele dosáhl v roce 2019 hodnoty 261 028 Kč, což představuje 97,4 % průměru ČR.

Výdaje na výzkum a vývoj vzrostly.

Celkové výdaje na výzkum a vývoj na pracovištích sídlících v Kraji Vysočina dosáhly v roce 2019 částky 1 667 mil. Kč a již podruhé za sebou se meziročně vzrostly. Podíl na objemu výdajů v celé České republice činil pouze 1,2 % a po Karlovarském a Ústeckém kraji je mezi regiony třetí nejnižší. Podíl výdajů směřovaných do vědy a výzkumu na regionálním HDP dosáhl na Vysočině v roce 2019 pouze 0,8 %, což svědčí o nevelké intenzitě výzkumu a vývoje.

Výzkum v kraji financuje téměř výhradně soukromý sektor.

Téměř výhradním finančním zdrojem podpory výzkumných a vývojových činností jsou na Vysočině soukromé zdroje. Podnikatelský sektor v roce 2019 poskytl částku 1 634 milionů Kč, to jest 98 %. Druhým nejvýznamnějším poskytovatelem finančních prostředků byl vládní sektor s necelými 23 mil. Kč.

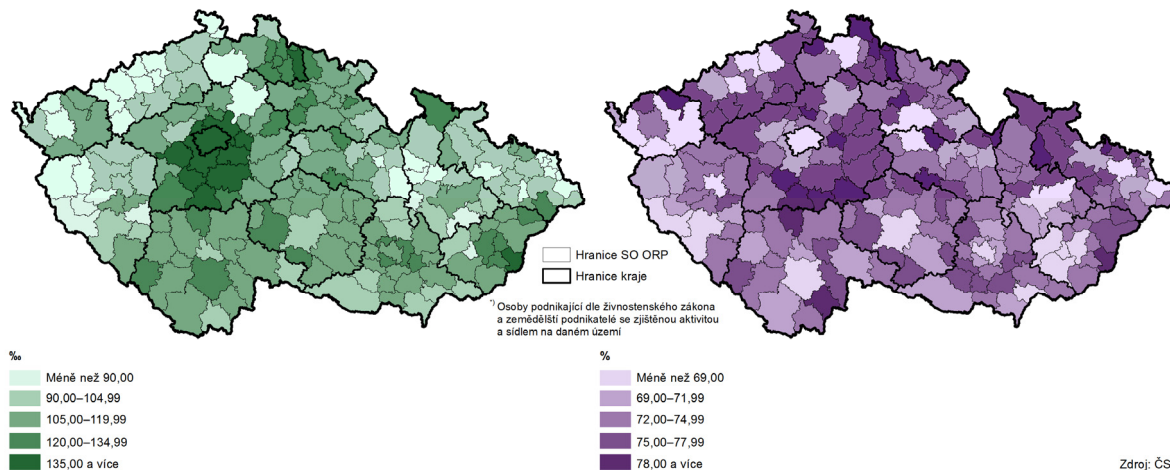
Dále roste podíl domácností s připojením na internet.

Podle šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech bylo v roce 2019 na území Kraje Vysočina 81,2 % domácností vybaveno osobním počítačem, to je o 2,9 procentního bodu více než v celé ČR. Proti roku 2010 se vybavenost v kraji zvýšila o 23,7 bodu. Ještě rychlejší rozvoj byl zaznamenán u vybavení domácností přípojkou k internetu. V roce 2019 bylo k internetu připojeno 83,4 % domácností (v roce 2010 jen 53,0 %), což bylo 2,3 bodu nad průměrem ČR.

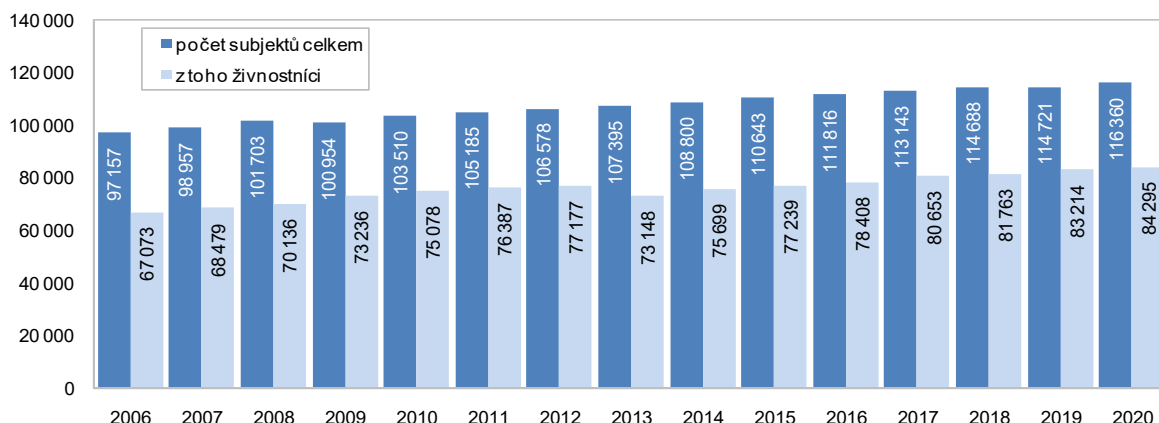
Soukromí podnikatelé¹⁾ ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2019

Na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let

Podíl na ekonomických subjektech se zjištěnou aktivitou

Graf 3.2 Počet ekonomických subjektů v Kraji Vysočina (stav k 31. 12.)

Méně subjektů je registrováno již jenom v Karlovarském kraji.

V registru ekonomických subjektů (RES) bylo koncem roku 2020 evidováno 116 360 subjektů se sídlem na území Kraje Vysočina. Regionální podíl na celkovém republikovém počtu subjektů zachycených v RES se dlouhodobě pohybuje okolo 4 %. Nejméně jednotek vykazuje Karlovarský kraj (téměř 74 tisíc subjektů) a první místo v mezikrajořím srovnání tradičně zaujímá Hl. město Praha s počtem více než 620 tisíc subjektů. V meziročním porovnání došlo na Vysočině k nárůstu o 1 639 ekonomických subjektů, tj. o 1,4 %.

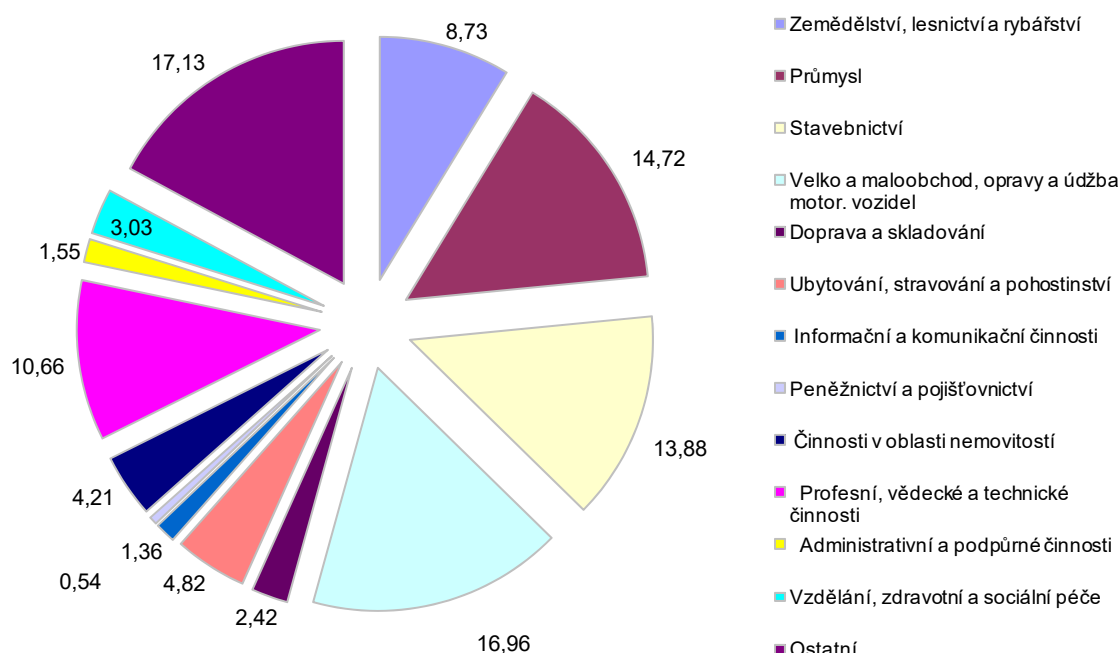
Počet živnostníků v kraji roste, podnikatelská aktivita přesto stále nízká.

Zhruba 80 % krajského registru tvoří fyzické osoby, z nichž jednoznačně převažují osoby podnikající na základě živnostenského zákona, tj. živnostníci. Počet podnikatelů – živnostníků se na Vysočině překročil k hranici 84 tisíc, meziročně jich přibýlo 1 081 (index 101,3). Při relativním vyjádření počtu soukromých podnikatelů na tisíc obyvatel kraje tento ukazatel dosahuje hranice 165 a Kraj Vysočina je z tohoto pohledu regionem s třetí nejnížší podnikatelskou aktivitou v České republice (po Moravskoslezském a Ústeckém kraji). Nejvíce soukromých podnikatelů v přepočtu na obyvatele bylo na Vysočině evidováno na Pelhřimovsku (179) a nejméně v okrese Třebíč (157).

Ke konci roku 2020 bylo v RES zapsáno 23 011 právnických osob, proti roku 2019 jich přibýlo 576. Více než 45 procent právnických osob tvoří obchodní společnosti, nejčastěji společnosti s ručením omezeným (koncem roku 2020 jich na Vysočině bylo 10 137). Počet družstev se v roce 2020 zvýšil o jedno, takže koncem roku jich bylo evidováno 449. Oprávnění k podnikání má také zaregistrováno 687 zahraničních fyzických osob, z toho nejvíce v okrese Jihlava (195) a nejméně v okrese Třebíč (95).

Největší podíl ve struktuře ekonomických subjektů dle převažující činnosti CZ-NACE tvoří s počtem 19 736 (tj. 17,0 %) subjekty zabývající se obchodem a opravami motorových vozidel. Další významnou oblastí je průmysl (17 127 subjektů, 14,7 %), stavebnictví (16 145 subjektů, 13,9 %) a profesní, vědecké a technické činnosti (12 408 subjektů, 10,7 %). Na zemědělství, lesnictví a rybářství připadá 10 159 subjektů (8,7 %). V mezikrajsovém porovnání to je nejvyšší podíl, o 4,0 bodu vyšší než je celorepubliková hodnota.

Graf 3.3 Struktura subjektů podle převažující činnosti CZ-NACE v Kraji Vysočina k 31. 12. 2020

Zemědělská produkce za rok 2019 nepatrně vzrostla.

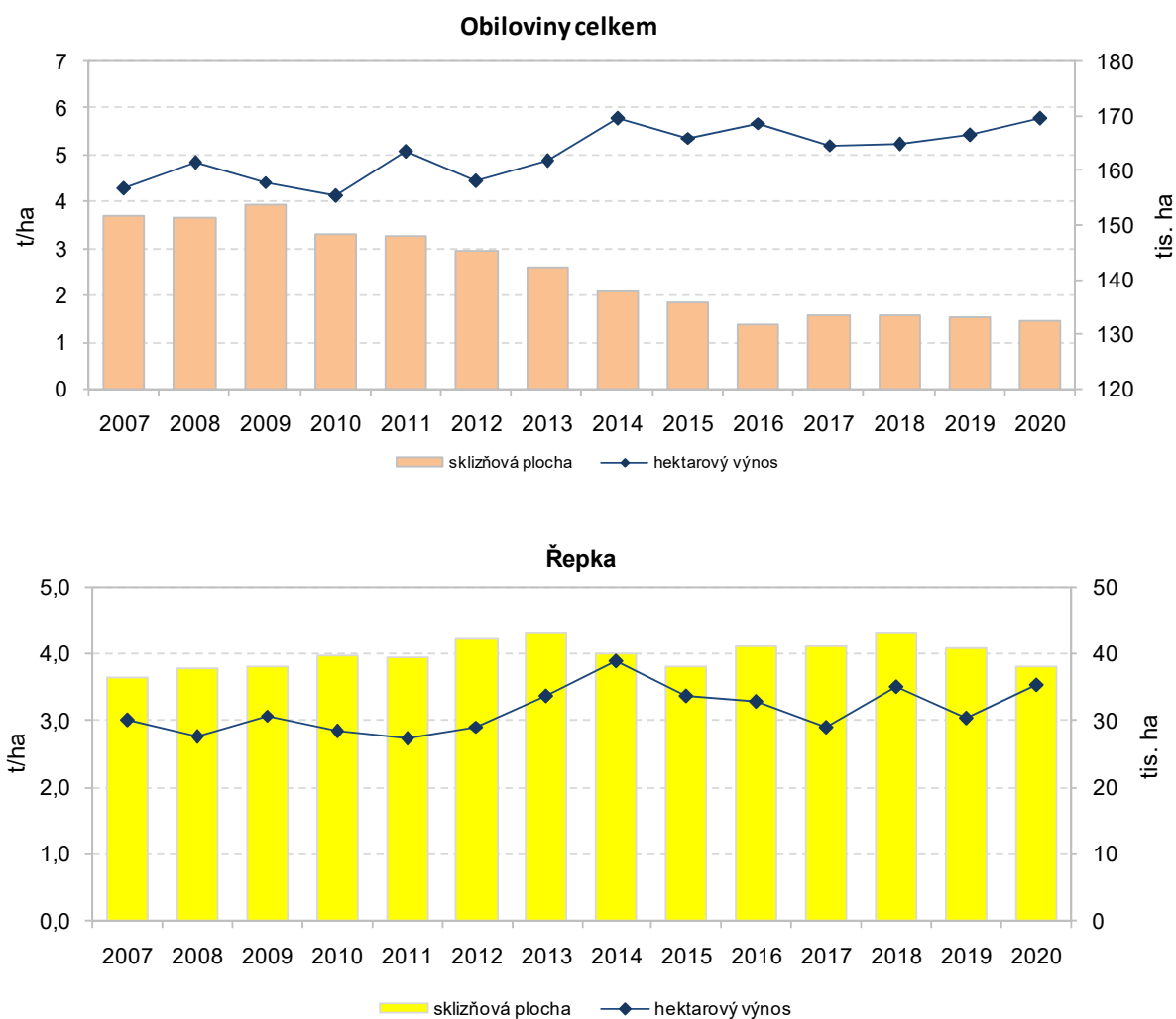
Souhrnný zemědělský účet zobrazuje produkci zemědělského odvětví v hodnotovém vyjádření. Finanční ukazatele souhrnného zemědělského účtu za rok 2020 dosud nejsou k dispozici, na regionální úrovni tak můžeme hodnotit pouze semidefinitivní data za rok 2019. Zemědělská produkce v rámci Kraje Vysočina vykazovala v roce 2019 ve stálých cenách roku 2000 hodnotu 11 413 mil. Kč. Proti roku předchozímu je to o 0,3 % více. U rostlinné produkce došlo v kraji k (o 2,5 %), mírně se snížila živočišná produkce (o 1,4 %). Z celkové zemědělské produkce připadlo na rostlinnou produkci 41,0 %, na živočišnou 53,5 %, na produkci zemědělských služeb 1,6 % a na nezemědělskou vedlejší činnost 3,5 %.

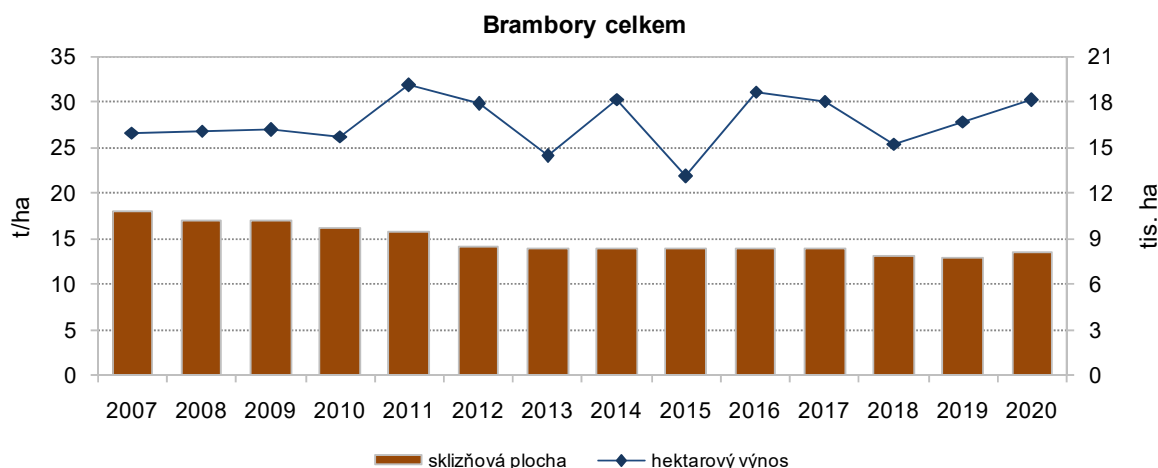
Vyšší sklizeň obilovin.

Celková sklizeň obilovin na Vysočině v roce 2020 ve výši 766 tisíc tun byla čtvrtá nejvyšší v rámci České republiky za Středočeským, Jihomoravským a Jihočeským krajem. Podíl kraje na celkové sklizni obilovin v republice činil 9,4 %. Oproti předchozímu roku se sklizeň obilovin v kraji zvýšila o 6,0 %. V celé České republice naopak došlo k nárůstu sklizně obilovin o 6,3 %. O vyšší produkci obilovin na Vysočině v roce 2020 se zasloužil vyšší

hektarový výnos, který oproti předchozímu roku vzrostl o 6,6 %. Sklizňová plocha obilovin se v kraji mírně zmenšila (-0,5 %). V roce 2020 sklídili zemědělci v Kraji Vysočina v průměru 5,79 tuny obilovin z jednoho hektaru, což bylo o 0,25 t/ha méně než v celé České republice (6,04). Nejvyšší hektarový výnos byl zaznamenán ve Zlínském kraji, a to 6,30 t/ha. Sklizňová plocha řepky se na Vysočině dosti výrazně snížila (-6,8 %), sklizeň při výnosu 3,52 tuny z hektaru přesáhla 130 tisíc tun a po Středočeském a Jihočeském kraji byla v republice třetí nejvyšší.

Graf 3.4 Sklizňové plochy a sklizeň vybraných zemědělských plodin v Kraji Vysočina

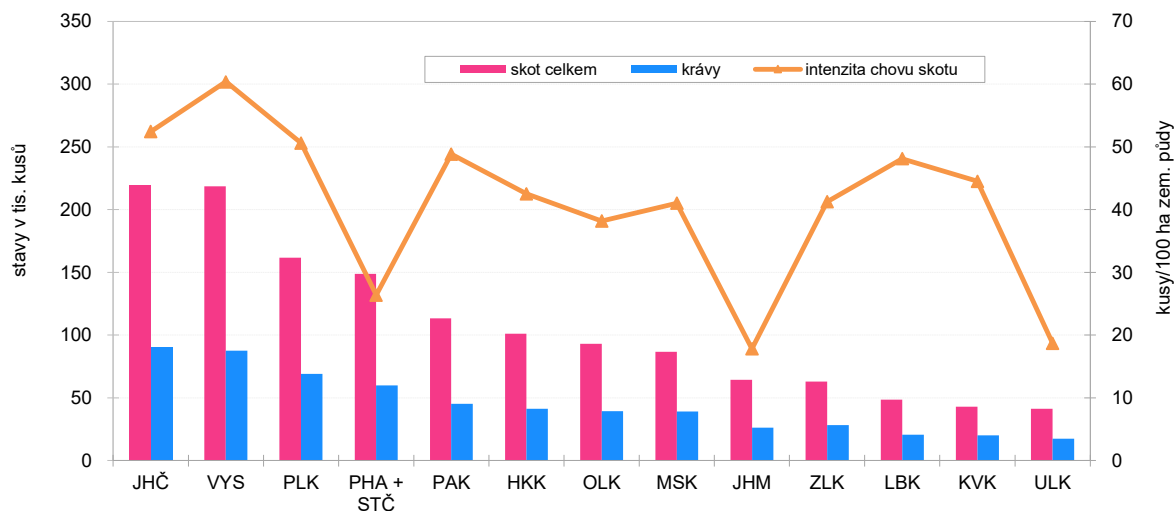

Z Vysočiny pochází více než třetina brambor.

Vysočina má tradičně dominantní postavení v pěstování brambor. Také v roce 2020 se kraj podílel více než jednou třetinou na celkové produkci brambor v ČR. Brambor celkem bylo na Vysočině sklizeno více než 240 tisíc tun, výměra ploch brambor se v roce 2020 oproti předchozímu roku zvýšila o 4,6 %. Hektarový výnos dosáhl 30,17 tuny a ve srovnání s rokem 2019 vzrostl o 8,2 %. Z ostatních zemědělských plodin zaujímá Vysočina první místo ve sklizni pícnin na orné půdě (v seně) i ve sklizni kukuřice na zeleno a siláž (v obou případech přes 16 % produkce ČR), což koresponduje s vysokými stavy skotu a také s vyšším stupněm zornění i v méně příznivých oblastech. Na třetím místě za Jihočeským a Plzeňským krajem je sklizeň píce v seně z trvalých travních porostů (8,8 % produkce ČR).

Graf 3.5 Stavy skotu podle krajů k 1. 4. 2020

Mírně poklesly stavy skotu, přibývalo prasat.

Stavy skotu se v Kraji Vysočina meziročně snížily o 1 064 kusů, to je o 0,5 %. K 1. 4. 2020 bylo chováno 218 641 kusů skotu, což je 15,6 % republikového stáda. V rámci celé České republiky se stavy skotu zmenšily o 1,0 % a jejich mírný pokles byl zaznamenán ve velké většině krajů, výjimkou byly jen Olomoucký a Moravskoslezský kraj, kde stavy skotu meziročně vzrostly o 0,2 a 0,7 % %. Na Vysočině se početní stavy skotu s výjimkou krátkého období po roce 2010 dlouhodobě snižují. V kraji představuje podíl krav 40,1 % z celkového stáda skotu. Stavy prasat se v Kraji Vysočina proti minulému soupisu zvýšily, a to o 6 922 kusů (o 2,2 %). Naproti tomu v celé České republice počty prasat poklesly o 2,8 %. K 1. 4. 2020 bylo v Kraji Vysočina

chováno 319 055 kusů prasat, to je 21,3 % z celkového počtu v České republice. Podíl prasníc ve stádu prasat představoval na Vysočině 5,2 %.

Proti soupisu z předchozího roku se stavy drůbeže v Kraji Vysočina mírně poklesly (o 1,6 %). V chovech se tak nacházelo 391 125 kusů drůbeže, což je 1,6 % z drůbeže chované v celé České republice. Na celkových stavech drůbeže na Vysočině se pouze necelými 16 % podílely slepice, jejichž počet se meziročně snížil o 0,9 %, takže jich k rozhodnému okamžiku bylo v kraji chováno 60 998. Početní stavy chovů ovcí zůstaly na Vysočině téměř beze změny. Ovcí v kraji oproti předchozímu roku přibýlo 5 kusů. K 1. 4. 2020 tak bylo chováno 13 653 ovcí, což představuje necelých 7 procent z celkového počtu v republice.

Vyšší produkce mléka.

V Kraji Vysočina bylo v roce 2020 vyrobeno přes 36 tisíc tun masa (bez drůbežího) v jatečné hmotnosti, což je 12,7 % z produkce masa ČR. Převážně se jedná o maso vepřové, jehož podíl činí přes 55 %, něco přes 44 % připadá na maso hovězí. V porovnání s rokem 2019 výroba masa v kraji poklesla o 3,5 %, mírný nárůst se projevil u hovězího masa (o 0,6 %). Výroba masa se snížila o 6,6 %. Mléka bylo vyrobeno přes 592 mil. litrů, což je téměř 19 % z celkové produkce České republiky. V porovnání s předchozím rokem byl zaznamenán nárůst o 3,8 %.

Další nárůst nahodilé hmyzové těžby.

Na Vysočině se v roce 2020 rozkládaly lesní pozemky na výměře 207 647 ha. Z celkové rozlohy kraje to představuje 30,6 %, na výměře lesních porostů celé České republiky se Vysočina podílí 7,8 %. V roce 2020 bylo zalesněno 6 190 ha, o 96,6 % více než v předchozím roce a vůbec nejvíce od roku 2000. Při zalesňování stále mírně převládají jehličnany (52 % plochy), z nichž přes 70 % tvoří smrk. Mezi listnatými stromy má největší zastoupení buk. Přirozená obnova lesa byla uplatněna na 812 ha lesních pozemků (o 48,2 % více než v předchozím roce). V roce 2020 bylo vytěženo 8 710 999 m³ dřeva, z toho 87,8 % připadalo na nahodilou hmyzovou těžbu, jejíž podíl na celkovém objemu vytěženého dřeva se v důsledku kůrovcové kalamity meziročně dále zvýšil o 1,7 procentního bodu. Jehličnany tvořily 99,7 % vytěženého dřeva a v drtivé většině se opět jednalo o smrk.

Tržby i počty zaměstnanců v průmyslových podnicích meziročně poklesly.

V roce 2020 mělo v Kraji Vysočina sídlo 137 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, což představuje 5,9 % z republikového úhrnu. V průměru zaměstnávaly tyto průmyslové podniky 47 670 pracovníků (fyzické osoby), tj. 5,8 % z republikového úhrnu. V celé České republice zaměstnanost v průmyslu poklesla o 2,8 %, na Vysočině byl úbytek zaměstnanců ještě hlubší (o 3,7 %). Kraj se tak zařadil mezi šest regionů České republiky s největším meziročním poklesem pracovníků. Průmyslové podniky na Vysočině zaznamenaly v roce 2020 pokles tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy o 6,5 %, v celé České republice se tento ukazatel snížil téměř stejně (o 6,7 %). Průmyslové tržby vzrostly pouze v Královéhradeckém kraji.

Stagnace mezd v průmyslových podnicích.

Průměrná měsíční mzda v průmyslových podnicích se 100 a více zaměstnanci na Vysočině vzrostla pouze o 0,5 %, v České republice byl nárůst o 1,2 procentního bodu vyšší. Svou hodnotou 33 754 Kč mzda na Vysočině dosáhla jen na 90,6 % úrovně ČR. Nejvyšší průměrná mzda byla vykázána ve Středočeském kraji (45 896 Kč).

Poklesl objem stavebních prací, snížil se počet zaměstnanců.

Objem základní stavební výroby ve stavebních podnicích s padesáti a více zaměstnanci se sídlem v Kraji Vysočina dosáhl v roce 2020 částky 6 528 milionů Kč. Ve srovnání s rokem 2019 to představuje pokles o 1,7 %, v celé ČR bylo zaznamenáno zvýšení o 2,8 %. Na celkovém objemu základní stavební výroby v celé České republice se tak podniky se sídlem na Vysočině v roce 2020 podílely 3,6 %. Pozemní stavitelství se na základní stavební výrobě v Kraji Vysočina podílelo 63,7 %, podíl inženýrského stavitelství činil 33,3 %. Ve stavebních podnicích s padesáti a více zaměstnanci se sídlem v Kraji Vysočina pracovalo v roce 2020 v průměru 3 773 zaměstnanců, oproti předchozímu roku se jejich počet snížil o 4,8 %. Průměrná měsíční mzda ve sledovaném období vzrostla o 3,8 % a dosáhla tak částky 36 850 Kč. Produktivita práce ze základní stavební výroby se meziročně zvýšila o 3,3 %.

**Mírně poklesl počet
vydaných stavebních
povolení.**

V průběhu roku 2020 bylo stavebními úřady v Kraji Vysočina vydáno celkem 5 097 stavebních povolení, což bylo o 1,0 % méně než v předchozím roce. V rámci kraje připadalo nejvíce vydaných stavebních povolení na žďárský (25,7 %) a třebský okres (20,5 %), naopak nejméně na Havlíčkovobrodsko (16,7 %). Počet vydaných povolení se meziročně zvýšil ve třech okresech nejvíce ve žďárském (o 9,3 %). Nejvíce, o 17,0 %, poklesl počet vydaných stavebních povolení v okrese Jihlava. Z celkového počtu 1 681 povolení vydaných na stavby na ochranu životního připadal nejvyšší podíl na Žďársko (29,4 %), naopak nejméně na okres Třebíč (14,1 %).

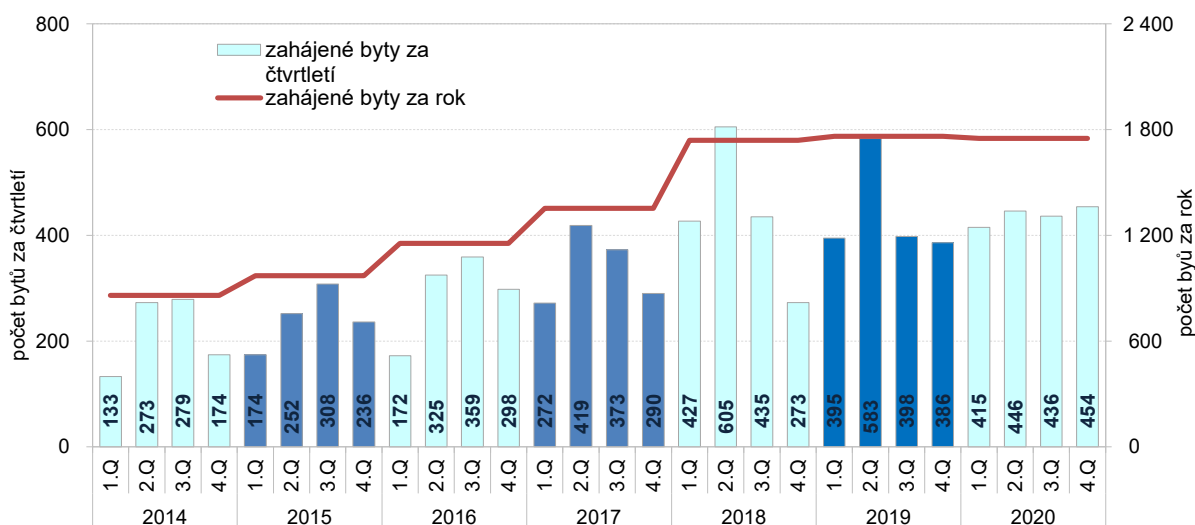
**Snížila se
předpokládaná
hodnota staveb.**

Celková orientační předpokládaná hodnota staveb, na něž bylo v roce 2020 na Vysočině vydáno stavební povolení, činila 15 740 milionů Kč, což bylo o 18,9 % méně než v roce předchozím. Tato částka představuje 4,0 % celkové předpokládané hodnoty staveb za celou Českou republiku. Průměrná hodnota na jedno vydané stavební ohlášení a povolení činila v roce 2020 na Vysočině 3 4088 tis. Kč, což představovalo 68 % úrovně České republiky, mezi kraji je tato hodnota šestá nejnižší.

**Počet zahájených bytů
se téměř nezměnil.**

Počet 1 751 bytů, jejichž výstavba byla na Vysočině v roce 2020 zahájena, představoval proti předchozímu roku nepatrný pokles (o 0,6 %). Množství zahájených bytů se ve srovnání s rokem 2019 snížilo ve většině regionů, nejvíce v Libereckém kraji. Naproti tomu k největšímu nárůstu, o 27,1 %, došlo v Plzeňském kraji. Na celkovém počtu zahájených bytů v celé České republice se Vysočina v roce 2020 podílela 5,0 %. V rámci kraje byla výstavba největšího počtu bytů zahájena na Žďársku (26,6 % celkového počtu), nejméně na Pelhřimovsku (16,6 %). Ze zahájených bytů připadaly na Vysočině více než tři pětiny na byty v rodinných domech.

Graf 3.6 Zahájené byty v Kraji Vysočina

**Vzrostl počet
dokončených bytů.**

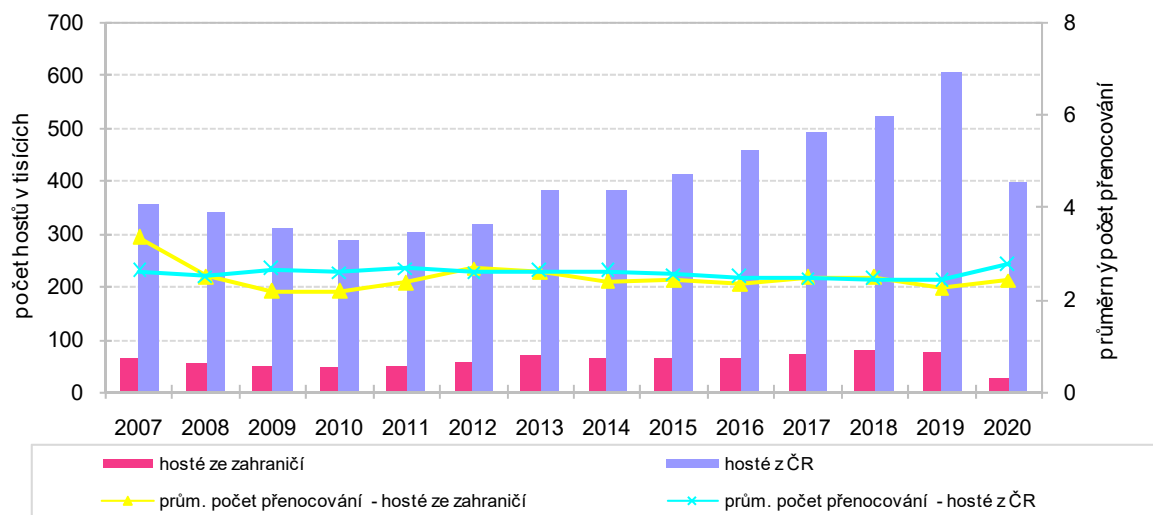
V roce 2020 bylo v Kraji Vysočina dokončeno 1 556 bytů, což představuje meziroční nárůst o 4,9 %. Největší podíl dokončených bytů připadal na okresy Žďár nad Sázavou (27,6 %) a Jihlava (26,8 %), naproti tomu na třebský okres pouze 15,0 %. Podíl zbylých dvou okresů byl jen nepatrně vyšší. Mezi dokončenými byty ve všech okresech kraje převažovaly byty v rodinných domech, nejnižší byl jejich podíl v okrese Jihlava (53,2 %), nejvyšší na Havlíčkovobrodsku (92,9 %). Výstavba bytových domů byla nejvíce rozšířena v okrese Jihlava, kde v nich nově vzniklo 114 bytů, jen o něco méně jich bylo dokončeno v okrese Žďár nad Sázavou.

**Počet turistů na
Vysočině výrazně
poklesl.**

V roce 2020 měli turisté v Kraji Vysočina k dispozici 485 hromadných ubytovacích zařízení s 26 677 lůžky. Zhruba třetina ubytovacích kapacit připadá na Žďársko. V roce 2020 navštívilo kraj 397 509 hostů, což je

o 34,3 % méně než v roce 2019. Protiepidemická opatření měla tvrdší dopad na zahraniční návštěvníky, kteří v roce 2020 tvořili pouze 7 % hostů a jejichž počet se meziročně snížil téměř o dvě třetiny. Množství domácích hostů pokleslo výrazně méně výrazně (o 30,2 %). Naproti tomu se projevil mírný nárůst délky pobytu.

Graf 3.7 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Kraji Vysočina

**Nejčastější
návštěvníky Vysočiny
Slováci a Němci.**

Ve struktuře zahraničních hostů dlouhodobě převažují návštěvníci z Německa a Slovenska. V roce 2020 jich přijelo 6,8 tis., resp. 7,4 tis., což dohromady představuje bezmála polovinu zahraničních turistů. K dalším zemím, jejichž občané zavítali ve větším počtu na Vysočinu, patřily Polsko, Rakousko, Nizozemsko..

4. Životní prostředí

Plocha zemědělské i orné půdy se neustále snižuje.

Kraj Vysočina se rozkládá na celkové ploše 679,6 tisíc hektarů, v roce 2020 z ní zemědělská půda zabírala 407,8 tisíc ha, z toho bylo 314,0 tisíc ha orné půdy. Podíl orné půdy z celkové výměry půdy zemědělské vypovídá o stupni intenzity zemědělského hospodaření. V kraji se plocha zemědělské půdy dlouhodobě zmenšuje, zároveň se snižuje i podíl orné půdy. Výměra zemědělské půdy se proti roku 2011 snížila o 2 140 ha, výměra orné půdy poklesla o 2 835 ha. Stupeň zornění (podíl orné půdy ze zemědělské) tím zaznamenal pokles ze 77,35 % v roce 2011 na 77,00 % v roce 2020. Úbytek zemědělské půdy se projevil rozšířením lesních pozemků, vodních ploch, silnic a ostatních komunikací, rovněž pokračuje pozvolné zvyšování podílu zastavěných ploch.

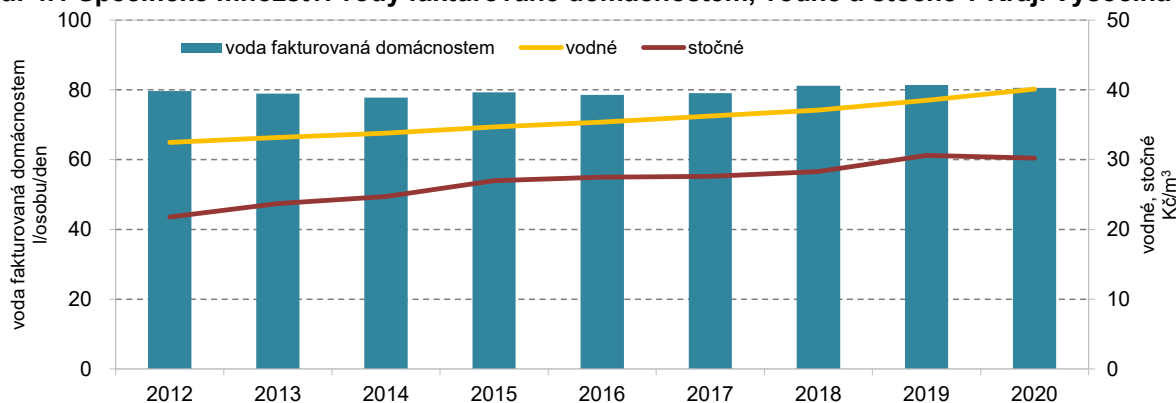
Klesá spotřeba vody, stoupá sazba za vodné.

Z celkového počtu obyvatel kraje bylo v roce 2020 pitnou vodou z vodovodů zásobováno přes 490 tisíc osob, což představuje 96,4 %. Délka vodovodní sítě dosahovala na Vysočině 5 903 kilometrů a vodovodních přípojek bylo evidováno více než 141 tisíc.

V Kraji Vysočina bylo v roce 2020 pro obyvatele vyrobeno 24,9 mil. m³ vody určené k realizaci, což meziročně představuje snížení o 0,9 %. Specifické množství vody fakturované domácnostem na Vysočině těsně překročilo hranici 80 litrů na osobu a den (80,6 l/osobu a den). Celkový objem fakturované vody zaznamenal meziroční pokles ve výši 1,6 %, zatímco v roce 2019 bylo celkem fakturováno 21,6 mil. m³ vody, v roce 2020 to bylo 21,1 mil. m³. Na domácnosti připadá 68,6 % z celkového množství fakturované vody. Sazba ceny pitné vody dále stoupá, na Vysočině vzrostla sazba vodného z 38,5 Kč/m³ v roce 2019 na 40,10 Kč/m³ v roce 2020 a stočné dosáhlo 30,20 Kč/m³.

V roce 2020 spotřebovaly nejvíce vody domácnosti v Hl. m. Praze (více než 110 litrů na osobu a den), naproti tomu nejnižší spotřebu – 80 litrů na osobu a den – vykázaly domácnosti v Zlínském kraji.

Graf 4.1 Specifické množství vody fakturované domácnostem, vodné a stočné v Kraji Vysočina

Mírný nárůst podílu čištěných odpadních vod.

V roce 2020 bydlelo na Vysočině v domech napojených na kanalizaci přes 445 tisíc osob, tedy 87,2 % z celkového počtu obyvatel, což proti předchozímu roku představuje mírný pokles o 0,8 procentního bodu. Z celkového počtu obyvatel v domech napojených na kanalizaci bydlela většina v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod (78,1 % obyvatel kraje). Celková délka kanalizační sítě na Vysočině v roce 2020 činila 3 336 km a počet kanalizačních přípojek přesáhl 113 tisíc.

Proti roku 2019 se v kraji celkový objem vod vypouštěných do kanalizace mírně zvýšil (+0,7 %). V provozu na území kraje bylo 220 ČOV, vesměs mechanicko-biologických, s celkovou kapacitou 170,4 tis. m³ za den. Podíl čištěných odpadních vod vypouštěných do kanalizace dosáhl 91,0 % z celkového množství odpadních vod a ve srovnání s rokem 2019 vzrostl o 0,8 procentního

bodů. Objem kalů vyprodukovaných čistírnami odpadních vod představoval 10 698 tun sušiny, což bylo o 58,2 % více než v roce 2019. Nejčastějším způsobem zneškodnění kalů bylo na Vysočině kompostování.

***Emise znečišťujících
nepatrně vzrostly.***

Na emisích znečišťujících látek se v Kraji Vysočina nejvíce podílejí převážně malé stacionární zdroje znečišťování (REZZO 3) a mobilní zdroje znečišťování (REZZO 4). V roce 2019 v kraji pocházelo z těchto zdrojů devět desetin tuhých znečišťujících látek, přes pětadevadesát procent emisí oxidu uhelnatého, bezmála tři čtvrtiny emisí oxidů dusíku a téměř tři čtvrtiny emisí oxidu siřičitého. Zvláště výrazný je vliv mobilních zdrojů znečišťování u oxidů dusíku (v roce 2019 byly zdrojem více než poloviny emisí), ještě vyšší byl podíl malých stacionárních zdrojů na emisích oxidu uhelnatého (přes čtyři pětiny). Měrné emise tuhých znečišťujících látek se v kraji během roku 2019 nezměnily, přičemž podíl mobilních zdrojů na celkovém množství emisí mírně poklesl. Měrné emise oxidu siřičitého se v roce 2019 oproti předchozímu roku zvýšily o 4 %, přičemž jeho zdrojem na Vysočině jsou téměř výhradně stacionární zdroje (REZZO 1-3). Měrné emise oxidů dusíku v kraji zůstaly v roce 2019 na úrovni předešlého roku, oproti roku 2015 se snížily o desetinu. Podíl stacionárních zdrojů na emisích těchto látek v kraji postupně roste, i když podíl dopravy na emisích oxidů dusíku je stále ještě mírně nadpoloviční. Vysočina patří dlouhodobě mezi regiony s nejnižším objemem měrných emisí oxidů dusíku.

***Produkce odpadů
poklesla.***

Celkové produkce odpadů v Kraji Vysočina v roce 2019 výrazně poklesla, když jich bylo v tomto roce vyprodukováno o 9,6 % méně než roku 2018. V přepočtu na obyvatele se objem vzniklého odpadu meziročně snížil o 321 kg. Produkce nebezpečných odpadů v kraji poklesla o 9,3 % a v přepočtu na jednoho obyvatele v roce 2019 činila 117 kg.

***Nárůst objemu
komunálního odpadu.***

Produkce komunálního odpadu se v Kraji Vysočina v roce 2019 zvýšila oproti předchozímu roku o 2,1 %; v přepočtu na jednoho obyvatele dosáhla v kraji 532 kg za rok. To je téměř o sedm procent více než činil průměr celé České republiky, hmotnost tohoto rozdílu představuje 33 kg. Nebezpečného komunálního odpadu se v roce 2019 na Vysočině vyprodukovalo 681 kg, téměř o polovinu více než v předchozím roce. V přepočtu na obyvatele činil v kraji objem nebezpečného komunálního odpadu 1,3 kg, v regionálním srovnání šlo o druhou nejvyšší hodnotu.

***Nejvíce investic je
určeno na nakládání
s odpadními vodami.***

Investoři se sídlem v Kraji Vysočina vynaložili v roce 2019 na ochranu životního prostředí celkem 2,6 mld. Kč, v této částce byly zahrnuty jednak investice za 1,09 mld. Kč, dalších 1,53 mld. Kč pak tvořily neinvestiční náklady. Objem investic zaznamenal meziroční nárůst o 366 mil. Kč. V roce 2019 byl nejvyšší podíl investičních prostředků, a to 67,6 % určen na nakládání s odpadními vodami, dalších 20,6 % investic bylo určeno na ochranu ovzduší a klimatu a 8,3 % na nakládání s odpady.

***Z neinvestičních
nákladů připadá
nejvyšší podíl na
nakládání s odpady.***

Objem neinvestičních nákladů investorů se sídlem v Kraji Vysočina se v roce 2019 meziročně zvýšil o 10,4 % (o 144,0 milionů). Rozložení podle druhu určení je v tomto případě v posledních letech celkem stálé, neboť vždy nejvyšší podíl připadal na nakládání s odpady, v roce 2019 to bylo 67,7 %.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Vybrané ukazatele za Kraji Vysočina – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	509 475	508 952	508 916	509 274	509 813	508 852
v tom: muži		252 964	252 695	252 711	253 061	253 649	253 153
ženy		256 511	256 257	256 205	256 213	256 164	255 699
z toho cizinci (bez azylantů)		8 050	8 437	9 265	10 648	11 921	12 926
Sňatky		2 333	2 445	2 554	2 689	2 666	2 154
Rozvody		1 049	945	1 100	1 064	1 030	890
Rozvody na 100 sňatků	%	2,1	1,9	2,2	2,1	2,0	1,7
Živě narození	osoby	5 349	5 307	5 440	5 430	5 497	5 349
z toho mimo manželství	%	42,2	43,8	44,4	43,4	45,7	44,6
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,63	1,65	1,73	1,75	1,82	.
Potrasy		1 544	1 508	1 460	1 335	1 315	1 305
z toho umělá přerušení těhotenství		699	755	717	676	639	645
Potrasy na 100 narozených	%	28,8	28,3	26,7	24,5	23,9	24,3
z toho umělá přerušení těhotenství		13,1	14,2	13,2	12,4	11,6	12,1
Zemřelí	osoby	5 178	4 997	5 288	5 277	5 636	6 450
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		2 386	2 312	2 398	2 382	2 467	.
novotvary		1 229	1 238	1 276	1 289	1 376	.
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	171	310	152	153	-139	-1 101
Přistěhovalí	osoby	3 285	3 456	3 947	4 460	4 984	4 456
z toho z ciziny		492	594	1 023	1 555	1 866	1 451
Vystěhovalí	osoby	3 876	4 289	4 135	4 255	4 306	4 316
z toho do ciziny		309	257	263	403	444	576
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-591	-833	-188	205	678	140
z toho s cizinou		183	337	760	1 152	1 422	875
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-420	-523	-36	358	539	-961
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,5	10,4	10,7	10,7	10,8	10,5
zemřelí	‰	10,2	9,8	10,4	10,4	11,1	12,7
přirozený přírůstek/úbytek	‰	0,3	0,6	0,3	0,3	-0,3	-2,2
přistěhovalí	‰	6,4	6,8	7,8	8,8	9,8	8,7
vystěhovalí	‰	7,6	8,4	8,1	8,4	8,5	8,5
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	-1,2	-1,6	-0,4	0,4	1,3	0,3
celkový přírůstek/úbytek	‰	-0,8	-1,0	-0,1	0,7	1,1	-1,9
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	2,4	2,3	1,5	2,8	1,8	1,1
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,9	1,1	1,1	2,0	1,5	0,9
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.) ve věku:							
0–14 let	osoby	76 722	77 329	77 987	78 620	79 274	79 651
%	%	15,1	15,2	15,3	15,4	15,5	15,7
15–64 let	osoby	337 491	333 665	330 572	328 141	326 248	323 453
%	%	66,2	65,6	65,0	64,4	64,0	63,6
65 a více let	osoby	95 262	97 958	100 357	102 513	104 291	105 748
%	%	18,7	19,2	19,7	20,1	20,5	20,8
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	42,1	42,3	42,6	42,8	42,9	43,0
v tom: muži		40,7	41,0	41,2	41,4	41,6	41,7
ženy		43,5	43,7	43,9	44,1	44,3	44,4
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	124,2	126,7	128,7	130,4	131,6	132,8
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	51,0	52,5	54,0	55,2	56,3	57,3
Naděje dožití (dvoutleté období)	roky						
muži při narození		76,5	77,0	77,0	76,9	76,7	75,9
ženy při narození		82,6	82,4	82,7	83,0	82,7	82,3
muži ve věku 65 let		16,2	16,5	16,6	16,5	16,4	15,7
ženy ve věku 65 let		20,0	20,0	20,2	20,3	20,2	19,6

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

Tab. 1.2 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	433,2	432,6	431,3	430,8	430,7	430,5
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	14,1	14,8	14,2	12,4	12,9	56,5
střední bez maturity	%	40,4	40,3	38,2	37,5	37,4	157,2
střední s maturitou	%	31,6	30,8	32,9	34,5	35,1	146,5
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	13,9	14,1	14,7	15,6	14,6	69,7
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	248,6	250,8	255,0	256,3	256,4	255,7
v tom: zaměstnaní		236,8	242,9	248,1	251,9	252,9	250,1
z toho ženy		102,4	104,7	106,9	108,9	110,6	107,3
nezaměstnaní		11,7	8,0	6,9	4,4	3,6	5,7
z toho ženy		7,5	5,0	4,1	2,8	2,0	4,0
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	184,6	181,7	176,4	174,5	174,2	174,8
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ²⁾	%	85,7	85,2	84,7	85,7	84,6	83,9
zaměstnavatelé	%	2,0	1,9	2,3	2,6	3,2	2,9
pracující na vlastní účet	%	11,8	12,3	12,7	11,5	11,9	12,6
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	231,7	240,7	242,4	247,3	253,5	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	7,7	6,0	4,7	5,2	6,8	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	45,8	48,9	47,3	45,4	46,6	.
terciární (služby)	%	46,5	45,1	48,0	49,4	46,5	.
Míra ekonomické aktivity	%	57,4	58,0	59,1	59,5	59,5	59,4
v tom: muži		64,9	66,1	67,6	67,9	67,6	67,8
ženy		50,1	50,1	50,8	51,3	51,7	51,2
Míra zaměstnanosti	%	54,7	56,1	57,5	58,5	58,7	58,1
v tom: muži		62,9	64,5	66,3	67,2	66,9	67,0
ženy		46,6	47,8	49,0	50,0	50,8	49,4
Obecná míra nezaměstnanosti	%	4,7	3,2	2,7	1,7	1,4	2,2
v tom: muži		3,0	2,1	2,0	1,1	1,1	1,2
ženy		6,85	4,57	3,66	2,51	1,77	3,6
NEZAMĚŠTNANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	21 268	17 672	12 992	10 628	9 642	11 443
z toho: ženy		10 558	8 797	6 384	5 245	4 644	5 656
absolventi škol a mladiství		1 205	911	598	514	489	681
osoby se zdravotním postižením		3 502	3 164	2 510	2 034	1 643	1 691
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		6 707	6 405	5 298	4 792	4 501	5 017
dosažitelní		21 039	17 290	12 569	9 924	8 802	10 714
v tom podle věku:							
do 19 let		571	474	365	296	323	383
20–24 let		2 282	1 713	1 098	952	872	1 068
25–34 let		4 265	3 399	2 395	1 957	1 853	2 155
35–44 let		4 987	4 080	2 856	2 226	1 951	2 420
45–54 let		4 827	3 951	2 961	2 363	2 198	2 610
55 a více let		4 336	4 055	3 317	2 834	2 445	2 807
průměrný věk	roky	41,6	42,4	43,4	43,5	43,0	42,8
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		3 835	3 230	2 410	2 158	1 867	2 129
střední bez maturity		10 532	8 639	6 306	5 039	4 627	5 340
střední s maturitou		5 248	4 422	3 285	2 617	2 402	3 076
vyšší odborné vč. nástavbového		265	191	133	111	100	105
vysokoškolské		1 388	1 190	858	703	646	793
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby	9 145	7 732	5 520	4 529	4 100	5 042
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		2 606	2 275	1 608	1 327	1 176	1 376
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		6 539	5 457	3 912	3 202	2 924	3 666
manuální pracovníci	osoby	11 707	9 720	7 227	5 982	5 402	6 086
kvalifikovaní (třídy 6–8)		6 935	5 530	3 921	3 134	2 785	3 296
nekvalifikovaní (třída 9)		4 772	4 190	3 306	2 848	2 617	2 790

Tab. 1.2 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – sociální vývoj
pokračování

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
v tom podle délky evidence:	osoby						
do 3 měsíců		7 220	6 498	5 415	4 851	4 695	4 436
3–6 měsíců		3 150	2 786	2 079	1 898	1 870	2 475
6–12 měsíců		2 684	2 339	1 765	1 282	1 305	2 147
od 1 roku do 2 let		2 366	1 755	1 119	863	728	1 304
více než 2 roky		5 848	4 294	2 614	1 734	1 044	1 081
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč						
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾	%	6,22	5,17	3,80	3,02	2,70	3,31
v tom: muži		6,09	5,05	3,76	3,00	2,72	3,24
ženy		6,36	5,28	3,83	3,05	2,67	3,38
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾	%						
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	3 588	5 418	7 475	9 998	10 615	9 647
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	5,9	3,3	1,7	1,1	0,9	1,2
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	106 887	110 231	116 251	125 315	132 960	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	209 785,1	216 484,3	228 541,8	246 189,2	261 028,3	.
průměr ČR = 100	%	96,9	96,8	95,7	97,0	97,4	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁵⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	25 258	26 629	28 568	31 002	33 443	35 712
v tom: muži		28 549	29 650	31 944	34 339	36 451	38 224
ženy		21 363	22 845	24 591	26 889	29 476	32 417
Medián mezd	Kč	22 600	23 953	25 783	28 211	30 262	32 289
v tom: muži		25 294	26 163	28 106	30 601	32 566	34 073
ženy		19 636	20 929	22 680	24 923	27 181	29 497
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		17 982	17 821	17 866	17 770	17 965	17 527
základních škol		43 109	43 876	44 319	44 729	45 179	45 419
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		20 343	19 900	19 673	19 796	19 896	20 438
vyšších odborných škol (denní studium)		787	627	512	374	320	319
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		15 266	14 455	13 799	13 219	13 012	13 004
s místem výuky v kraji		2 284	2 154	2 206	2 147	2 171	2 073
z toho v prezenčním studiu	%	65,5	58,3	54,0	51,7	55,5	55
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	510	572	445	393	374	353
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	1 987	1 934	2 022	2 022	2 056	.
na 1 000 obyvatel		3,9	3,8	4,0	4,0	4,0	.
Nemocnice ⁶⁾		6	6	6	6	6	.
lůžka		2 605	2 678	2 682	2 681	2 638	.
případy hospitalizace	v tis.	.	.	.	108,7	101,50	.
průměrná ošetřovací doba	dny	.	.	.	11,00	12,00	.
využití lůžek	dny	.	.	.	262,7	268,0	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	4,542	4,734	4,839	5,108	5,348	6,383
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	44,1	45,2	45,1	44,2	45,6	40,7
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek celkem							
(vč. péstounské péče)	v tis.	505,6	470,1	427,6	369,6	332,7	339,1
z toho rodičovský příspěvek		257,0	227,4	189,7	138,4	117,7	108,6
Výdaje na dávky celkem							
(vč. péstounské péče)	mil. Kč	1 559	1 535	1 507	1 588	1 414	2 094
z toho rodičovský příspěvek		156	137	115	114	99	91
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 061	3 014	2 964	3 120	3 056	4 393
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		2 193	2 132	2 085	2 005	2 036	1 896
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		23,0	21,8	20,8	19,6	19,5	17,9
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		642	760	817	897	1 034	1 067
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postížením		561	581	571	565	556	536

Tab. 1.2 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – sociální vývoj
dokončení

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ⁷⁾	osoby	120 680	121 679	122 321	122 970	123 641	123 342
z toho ženy		73 477	73 626	73 634	73 649	73 550	72 865
Příjemci starobního důchodu sólo ⁸⁾	osoby	88 627	89 744	90 595	91 329	92 224	92 306
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{7,9)}	osoby	37 502	38 610	39 729	40 620	41 733	42 722
z toho ženy		20 895	21 552	22 169	22 642	23 186	23 687
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	31,1	31,8	32,5	33,1	33,8	34,7
v tom: muži		35,2	35,5	36,1	36,5	37,1	37,8
ženy		28,5	29,3	30,2	30,8	31,6	32,6
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ⁸⁾	Kč	11 079	11 199	11 594	12 164	13 231	14 248
v tom: muži		12 182	12 311	12 734	13 351	14 475	15 572
ženy		10 060	10 160	10 518	11 034	12 031	12 950
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ⁸⁾ na mzdovém mediánu	%	49,0	46,8	45,0	43,1	43,7	44,1
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	950 006	1 057 358	1 149 252	1 399 404	1 608 274	2 294 382
v tom dávky:							
nemocenské		671 849	753 245	821 304	1 020 997	1 197 682	1 448 190
ošetřovné		40 263	45 982	54 179	61 944	66 411	¹³⁾ 485 033
peněžitá pomoc v mateřství		237 730	257 709	273 352	303 478	323 798	337 415
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		164	422	417	290	476	299
otcovská poporodní péče ¹⁰⁾		.	.	.	9 976	12 265	12 159
dlouhodobé ošetřovné ¹⁰⁾		.	.	.	2 719	7 641	11 286
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		6 880	5 986	5 459	5 312	5 538	4 835
na 1 000 obyvatel		13,5	11,8	10,7	10,4	10,9	9,5
Objasněné trestné činy		4 103	3 683	3 342	3 152	3 470	3 103
Hlášené dopravní nehody		4 114	4 151	4 423	4 448	4 810	4 497
na 1 000 obyvatel		8,1	8,2	8,7	8,7	9,4	8,8
Usmrčené osoby při dopravních nehodách	osoby	35	30	29	35	40	37
Podíl bodovaných řidičů z registrovaných řidičů celkem ¹¹⁾	%	7,5	7,5	6,4	6,4	7,0	6,8
Požáry		911	712	752	938	965	972
na 1 000 obyvatel		1,8	1,4	1,5	1,8	1,9	1,9
přímá škoda	mil. Kč	99	242	102	139	112	121

¹⁾ údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)

²⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

³⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

⁵⁾ pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

⁶⁾ nemocnice akutní a následné péče

⁷⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

⁸⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

⁹⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

¹⁰⁾ dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018

¹¹⁾ bodovaní řidiči se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

¹²⁾ některé LDN se staly součástí nemocnic

¹³⁾ na růst výdajů na ošetřovné mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Tab. 1.3 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	180 774	187 382	200 139	205 576	221 076	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	102,9	102,1	105,3	99,7	103,2	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	354,8	368,0	393,5	403,9	434,0	.
průměr ČR = 100	%	80,9	81,1	81,5	79,3	80,6	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	780,1	778,4	825,6	831,3	872,1	.
průměr ČR = 100	%	87,4	85,4	86,4	83,2	82,4	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	162 788	168 547	179 849	185 259	199 574	.
v tom sektory: primární	%	5,7	5,3	5,6	5,9	6,0	.
sekundární	%	49,0	48,1	47,0	45,1	44,6	.
terciární	%	45,3	46,6	47,4	49,0	49,4	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	43 809	43 052	49 042	46 309	51 251	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	86,0	84,6	96,4	91,0	100,6	.
průměr ČR = 100	%	73,9	74,7	80,2	67,9	71,1	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	231 732	240 740	242 424	247 308	253 493	.
z toho zaměstnanci		204 755	212 648	212 065	218 745	222 943	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY¹⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	22 906	21 977	23 893	27 214	30 286	33 529
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	22 465	19 932	22 212	26 562	29 003	32 457
z toho: běžné výdaje		15 058	15 523	16 691	18 807	21 125	23 981
kapitálové výdaje		7 407	4 409	5 521	7 755	7 878	8 476
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	33 043	34 671	37 265	40 282	.	.
z toho: přímé náklady		23 942	25 114	27 001	29 191	.	.
sociální náklady a výdaje		8 588	8 998	9 650	10 440	.	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	1 536	1 408	1 384	1 594	1 667	.
z toho: mzdové		591	657	682	790	798	.
financované z veřejných zdrojů ČR		180	104	111	165	151	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	998	960	1 038	1 128	1 156	.
z toho výzkumní pracovníci		528	514	564	614	637	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Podíl domácností vybavených počítačem	%	71,9	71,7	76,4	78,3	81,2	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	71,1	70,9	76,6	79,5	83,4	.
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		110 643	111 816	113 143	114 688	114 721	116 360
z toho živnostníci		77 239	78 408	80 653	81 763	83 214	84 295
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		61 226	61 079	62 195	63 094	64 088	64 919
z toho živnostníci		40 218	40 474	41 590	42 139	42 763	43 508
Vzniklé subjekty		3 916	3 610	3 667	3 751	3 822	3 578
z toho živnostníci		2 592	2 500	2 511	2 728	2 846	2 638
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	12 302	14 075	13 485	13 372	⁶⁾ 13 413	.
z toho: rostlinná produkce		5 250	6 176	5 610	5 372	⁶⁾ 5 505	.
živočišná produkce		6 541	7 254	7 209	7 334	⁶⁾ 7 232	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	359 516	361 108	364 638	363 944	363 689	362 116
z toho orná		276 265	277 761	279 796	278 798	278 464	277 472
Sklizeň: obilovin	t	729 159	747 796	695 643	697 544	722 631	765 778
brambor	t	180 098	258 319	248 758	198 870	215 377	243 331
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	219 364	222 994	222 408	220 052	219 705	218 641
prasata	kusy	253 451	325 655	302 927	316 819	312 203	319 055
drůbež	tis. ks	615 745	436 184	309 960	602 520	397 488	391 125
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	27 578	28 045	27 133	28 296	26 873	26 807
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	42 677	60 764	58 996	59 345	57 783	60 475
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	7 293	6 515	7 563	7 605	7 455	7 946
Výroba mléka	tis. l	531 881	558 707	561 317	571 036	570 776	592 195
Snáška konzumních vajec	tis. ks	3 008	2 633	2 708	3 479	3 482	2 974

Tab. 1.3 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – ekonomický vývoj
dokončení

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 031	1 278	1 167	1 373	3 149	6 190
Těžba dřeva	m ³ b. k.	1 406 722	1 490 520	1 868 324	3 765 331	7 780 128	8 710 999
z toho nahodilá hmyzová		130 462	250 687	540 220	2 653 868	6 701 800	7 652 087
PRŮMYSL³⁾							
Průměrný počet podniků		130	139	134	135	134	137
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnance	mil. Kč	144 560	152 127	158 156	156 536	157 299	147 124
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	tis. Kč	3 006	3 048	3 123	3 101	3 177	3 086
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	fyz. os.	48 098	49 903	50 648	50 475	49 516	47 670
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)	Kč	26 892	28 185	30 191	32 320	33 573	33 754
Výroba elektřiny brutto	GWh	83 888	83 302	87 038	88 000	86 989	.
podíl na ČR	%	13 824	13 086	13 070	15 411	15 662	.
Spotřeba elektřiny	%	16,5	15,7	15,0	17,5	18,0	.
podíl na ČR	GWh	2 642	2 706	2 765	2 747	2 671	.
v domácnostech na 1 obyvatele	%	4,7	4,7	4,7	4,6	4,5	.
Spotřeba zemního plynu	kWh	1 388,4	1 421,9	1 455,7	1 438,1	1 446,8	.
podíl na ČR	tis. m ³	329 971	348 845	355 366	334 543	325 125	.
v domácnostech na 1 odběratele	%	4,4	4,3	4,2	4,2	3,9	.
	m ³	11 048,4	12 095,3	11 852,8	10 575,0	9 848,8	.
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁴⁾		35	34	37	36	36	35
Základní stavební výroba ⁴⁾	mil. Kč	6 380	5 199	5 920	6 605	6 641	6 528
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 568	1 307	1 440	1 657	1 675	1 730
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁴⁾	fyz. os.	4 069	3 978	4 111	3 986	3 964	3 773
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁴⁾	Kč	27 284	28 299	30 334	33 295	35 512 ⁷⁾	36 850
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	12 124	11 128	11 528	12 078	15 398 ⁷⁾	16 759
z toho pro veřejné zadavatele		6 496	4 322	3 650	6 298	8 567 ⁷⁾	.
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	4 122	4 556	4 625	4 685	5 151	5 097
z toho: budov (bytových a nebytových)		11 335	12 045	14 893	16 097	19 397	15 740
na ochranu životního prostředí		874	1 052	1 282	1 463	1 537	1 681
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 750	2 644	3 220	3 436	3 766	3 088
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty		970	1 154	1 354	1 740	1 762	1 751
z toho v nových rodinných domech		696	859	1 038	1 064	1 145	1 088
Dokončené byty		997	969	1 014	1 437	1 484 ⁷⁾	1 556
z toho v nových rodinných domech		804	795	830	1 036	1 034 ⁷⁾	1 057
Investiční náklady na výstavbu 1 m ² obytné plochy bytu							
v novém rodinném domě	Kč	33 394	34 846	35 418	37 419	37 217	39 807
v novém bytovém domě	Kč	38 207	32 536	38 826	35 635	42 143	42 806
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		242 490	250 539	259 945	268 889	276 677	.
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		445	443	432	440	434	485
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		23 989	24 208	23 906	24 469	24 034	26 677
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	tis. osob	473 712	522 415	563 648	602 487	605 326	397 509
z toho ze zahraničí		62 700	65 681	72 237	78 667	76 637	28 373
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	2,5	2,5	2,4	2,4	2,4	2,7
z toho hostů ze zahraničí		2,4	2,3	2,4	2,4	2,2	2,4

¹⁾ souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

²⁾ tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2016 je vypočten z dat roku 2015, 2016 a 2017)

³⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

⁴⁾ podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

⁶⁾ semidefinitivní výsledky

⁷⁾ předběžné údaje

Tab. 1.4 Vybrané ukazatele za Kraj Vysočina – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	408 737	408 543	408 361	408 169	407 983	407 771
z toho: orná půda		315 715	315 472	315 107	314 699	314 401	313 997
zahrady a ovocné sady		10 862	10 874	10 919	11 030	11 160	11 340
trvalé travní porosty		82 155	82 191	82 330	82 433	82 416	82 427
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	270 822	271 014	271 214	271 406	271 474	271 802
z toho: lesní pozemky		207 295	207 357	207 441	207 510	207 485	207 647
zastavěné plochy a nádvoří		8 805	8 826	8 842	8 873	8 911	8 948
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	95,5	96,2	96,1	95,8	94,8	96,4
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	79,3	78,6	79,1	81,2	81,4	80,6
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	34,7	35,4	36,3	37,1	38,5	40,1
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	25,6	26,3	27,6	28,3	28,8	33,0
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	87,8	88,0	87,2	87,6	88,0	87,2
na kanalizaci s koncovou ČOV		76,8	76,2	76,0	76,8	77,5	78,1
Podíl čistěných odpadních vod (bez srážkových)	%	88,5	88,1	90,7	90,1	90,2	91,0
Čistírný odpadních vod (ČOV)		197	200	207	209	216	220
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	171 136	169 053	169 478	169 255	169 398	170 424
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	7 701	7 178	6 951	7 155	6 764	10 698
OVZDUŠÍ (CHMÚŠ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,57	0,58	0,54	0,49	0,49	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,52	0,53	0,49	0,44	0,45	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,29	0,29	0,29	0,25	0,26	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,29	0,29	0,29	0,25	0,26	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,21	1,17	1,19	1,09	1,09	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,53	0,52	0,57	0,51	0,53	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,68	0,64	0,62	0,58	0,57	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	6,32	6,37	6,40	5,64	5,78	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		5,22	5,31	5,43	4,75	4,97	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,10	1,06	0,97	0,89	0,81	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu celkem ²⁾	t	683 072	481 678	529 158	580 035	.	.
z toho: zpracovatelský průmysl	t	211 297	225 182	246 332	243 895	.	.
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	t	45 095	43 707	68 366	48 075	.	.
stavebnictví	t	366 963	154 964	148 053	194 187	.	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	1 341	946	1 040	1 140	.	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	335	367	385	395	402	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	16,0	15,2	16,4	17,0	.	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	53,8	55,9	62,0	65,7	.	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	6 887	1 757	2 785	2 484	.	.
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	2 109,3	459,8	757,2	722,6	1 088,2	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	29,4	12,8	7,4	8,4	20,6	.
nakládání s odpadními vodami	%	52,2	73,2	72,9	65,6	67,6	.
nakládání s odpady	%	15,9	11,6	11,4	21,5	8,3	.
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	1 202,3	1 207,1	1 329,0	1 385,4	1 529,4	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	7,4	7,1	6,8	4,6	3,9	.
nakládání s odpadními vodami	%	19,8	19,3	18,6	24,3	19,0	.
nakládání s odpady	%	69,6	70,0	66,4	62,9	67,7	.

¹⁾ emise v celé časové řadě nově vypočteny podle mezinárodní metodiky (především zpřesněny odhady emisí z dopravy a emisí ze spalování v domácnostech)

²⁾ podle sídla podniku

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v roce 2015 a 2020

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ							
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	2015	509 475	94 649	112 619	72 061	111 873	118 273
	2020	508 852	94 612	113 664	72 298	110 337	117 941
z toho cizinci (bez azylantů)	2015	8 050	1 584	2 473	1 565	1 267	1 161
	2019	11 921	2 354	4 051	2 406	1 454	1 656
v tom ve věku (%):							
0–14 let	2015	15,1	14,9	15,8	14,3	14,6	15,3
	2020	15,7	15,8	16,3	14,8	15,0	16,1
15–64 let	2015	66,2	65,8	66,1	65,6	67,0	66,4
	2020	63,6	62,8	63,7	63,4	64,0	63,7
65 a více let	2015	18,7	19,2	18,1	20,1	18,4	18,3
	2020	20,8	21,4	19,9	21,9	21,0	20,2
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2015	42,1	42,4	41,6	43,0	42,2	41,6
	2020	43,0	43,2	42,5	43,8	43,4	42,6
Index stáří (stav k 31. 12.) ¹⁾	2015	124,2	128,6	113,9	141,2	126,2	119,3
	2020	132,8	135,8	122,1	148,2	140,2	125,7
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ²⁾	2015	51,0	51,9	51,3	52,5	49,3	50,6
	2020	57,3	59,3	56,9	57,7	56,3	56,9
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2015	0,3	-0,6	2,1	-1,8	1,0	0,1
	2020	-2,2	-2,5	-1,4	-4,1	-2,5	-1,2
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2015	-1,2	-1,9	-0,3	1,8	-2,8	-1,7
	2020	0,3	-0,7	1,7	4,0	-1,8	-0,7
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2015	-0,8	-2,5	1,8	0,0	-1,8	-1,5
	2020	-1,9	-3,2	0,3	-0,1	-4,3	-1,8
Naděje dožití při narození (v období 2015–2019)							
muži		.	76,8	76,8	76,3	77,1	76,9
ženy		.	82,5	82,7	82,1	83,1	82,6
SOCIÁLNÍ VÝVOJ							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2015	21 268	3 629	4 382	1 944	6 336	4 977
	2020	11 443	1 838	2 553	999	3 177	2 876
z toho (%):							
ženy	2015	49,6	52,4	46,8	49,8	50,9	48,5
	2020	49,4	53,0	48,2	51,3	49,8	47,2
absolventi škol a mladiství	2015	5,7	6,0	5,4	4,4	5,5	6,4
	2020	6,0	5,5	6,0	5,1	6,6	5,7
osoby se zdravotním postižením	2015	16,5	20,5	14,1	17,5	11,6	21,3
	2020	14,8	23,3	11,0	16,7	9,5	17,8
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2015	31,5	31,7	32,0	36,9	30,3	30,5
	2020	43,8	40,3	44,8	55,7	40,0	45,4

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v roce 2015 a 2020
pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
dosažitelní	2015	98,9	99,7	97,6	99,2	98,8	99,6
	2020	93,6	92,4	94,8	94,8	94,2	92,3
ve věku do 24 let	2015	18,9	5,6	7,6	4,7	5,4	6,0
	2020	11,1	92,4	94,8	94,8	94,2	92,3
ve věku 55 a více let	2015	21,8	24,5	22,0	25,2	20,2	20,3
	2020	21,4	24,7	20,6	20,5	19,5	22,3
evidovaní 12 a více měsíců	2015	49,1	47,0	47,2	36,2	52,6	53,0
	2020	15,5	17,7	14,5	3,7	16,8	17,6
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ³⁾	2015	6,22	5,79	5,74	4,09	8,32	6,29
	2020	3,31	2,85	3,34	2,07	4,23	3,52
v tom: muži	2015	6,09	5,35	5,94	3,97	7,97	6,31
	2020	3,24	2,62	3,36	1,94	4,12	3,60
ženy	2015	6,36	6,25	5,52	4,21	8,69	6,27
	2020	3,38	3,09	3,32	2,21	4,35	3,44
Lékaři na 1 000 obyvatel	2015	3,9	4,3	4,6	3,3	3,8	3,4
	2019	4,0	4,1	5,0	3,5	3,6	3,8
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	2015	4,542	4,542	3,886	4,974	4,370	5,174
	2019	5,348	5,346	4,497	5,684	5,222	6,251
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	2015	44,1	44,8	39,4	43,4	44,8	48,6
	2019	45,6	46,1	40,5	44,2	45,7	51,7
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁵⁾	2015	11 079	11 165	10 995	11 187	10 756	11 318
	2020	14 248	14 346	14 188	14 386	13 843	14 521
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁶⁾	2015	31,1	29,0	36,5	27,4	35,8	26,1
	2020	34,7	31,6	39,4	31,5	40,6	29,4
v tom: muži	2015	35,2	34,5	40,5	31,6	41,5	27,7
	2020	37,8	35,6	41,7	35,5	44,9	30,9
ženy	2015	28,5	25,4	34,0	24,6	32,1	25,1
	2020	32,6	28,8	37,9	28,8	37,6	28,3
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2015	13,5	13,4	17,0	14,0	12,8	10,6
	2020	9,5	10,2	11,6	11,6	7,6	7,3
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2015	8,1	8,1	8,1	10,4	5,9	8,6
	2019	9,4	9,8	9,1	12,6	8,0	8,9
EKONOMICKÝ VÝVOJ							
Soukromí podnikatelé (živnostníci) celkem na 1 000 obyvatel (stav k 31. 12.)	2015	151,6	147,4	153,3	166,8	144,2	151,1
	2020	165,7	162,3	168,3	178,9	158,0	164,9
z toho:							
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2015	78,9	81,3	76,8	85,0	77,2	77,1
	2020	85,3	86,3	83,5	90,1	82,9	85,7
subjekty vzniklé v roce	2015	7,7	7,6	8,1	7,8	7,1	7,8
	2020	7,0	7,2	7,4	7,6	6,4	6,7

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele podle okresů Kraje Vysočina v roce 2015 a 2020
dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
Počet bytů na 1 000 obyvatel:							
zahájených	2015	1,9	2,3	2,3	1,6	1,4	2,0
	2020	3,4	3,6	2,7	4,0	3,2	3,9
dokončených	2015	2,0	2,1	1,9	2,0	1,7	2,2
	2020 ¹⁾	3,1	2,5	3,7	3,3	2,1	3,6
Hromadná ubytovací zařízení:							
lůžka	2015	23 989	3 265	4 109	4 545	3 855	8 215
	2020	26 677	3 228	4 717	4 769	5 121	8 842
lůžka na 1 000 obyvatel	2015	47,1	34,5	36,5	63,1	34,4	69,4
	2020	52,3	34,1	41,5	66,0	46,4	75,0
hosté (tis. osob)	2015	473,7	70,0	87,6 ⁸⁾	66,8 ⁸⁾	62,6	186,6
	2020	397,5	48,4 ⁸⁾	59,4 ⁸⁾	58,3	74,2	157,1
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ							
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):							
orná půda	2015	46,5	46,8	43,9	46,2	55,8	39,8
	2020	46,2	46,5	43,6	45,9	55,6	39,5
zastavěné plochy a nádvoří	2015	1,3	1,4	1,3	1,2	1,3	1,3
	2020	1,3	1,4	1,3	1,2	1,4	1,3

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

²⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

³⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosin

⁶⁾ starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

⁷⁾ předběžné údaje

⁸⁾ méně spolehlivý údaj

Tab. 3.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
	Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)															
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
2020	-1,8	0,8	-0,6	-1,9	-2,0	-4,6	-3,5	-1,6	-2,1	-1,8	-2,2	-1,0	-2,4	-3,4	-3,5
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
2020	2,5	7,3	9,9	1,1	3,9	-0,0	-1,4	-1,2	0,6	2,1	0,3	3,8	0,1	-0,8	-3,0
Živě narození mimo manželství (%)															
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
2018	48,5	40,7	47,0	50,3	51,6	61,7	63,4	54,2	49,8	48,9	43,4	43,8	49,8	42,3	51,9
2019	48,2	40,3	46,8	49,3	48,3	59,6	63,5	52,7	51,4	47,2	45,7	42,7	49,4	43,4	52,2
2020	48,5	40,5	46,8	50,6	49,2	62,7	62,8	53,3	51,5	48,6	44,6	43,9	50,0	43,1	51,1
Index stáří k 31. 12. (%) ¹⁾															
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
2020	125,5	118,9	104,4	130,8	131,8	136,5	124,2	124,9	140,7	128,7	132,8	125,1	133,7	138,2	132,3
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2015	75,7	77,5	76,0	75,6	76,1	74,4	73,8	75,4	76,5	76,2	76,5	76,3	75,1	75,4	74,1
2016	75,8	77,7	76,1	76,0	76,0	74,6	73,8	75,7	76,8	76,3	77,0	76,4	75,2	75,4	74,2
2017	76,0	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
2020	75,8	78,2	76,2	76,2	76,0	74,5	73,9	76,0	76,8	76,1	75,9	76,3	75,1	75,1	73,9
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2015	81,6	82,4	81,5	81,5	81,4	80,2	79,7	81,4	82,2	82,1	82,6	82,4	81,7	81,8	80,8
2016	81,6	82,5	81,5	81,6	81,4	80,5	79,7	81,5	82,0	82,1	82,4	82,4	81,5	82,2	81,0
2017	81,8	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
2020	81,7	82,9	81,6	81,9	81,9	80,0	79,9	81,5	82,4	81,9	82,3	82,4	81,7	81,9	80,9
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4
2020	5,9	17,1	6,4	3,7	7,1	7,5	4,8	5,1	3,4	3,9	2,5	4,9	2,2	2,0	2,3

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

Tab. 3.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika		kraje												
	Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
Míra zaměstnanosti (%)															
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,6	
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	
2020	58,3	62,9	60,7	57,4	59,0	57,1	55,8	56,5	57,1	58,4	58,1	58,3	55,4	56,9	
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ¹⁾ (MPSV)															
2015	6,24	4,20	5,41	5,07	4,62	7,06	8,91	6,36	4,96	5,14	6,22	7,01	7,01	5,98	
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	
2020	4,02	3,51	3,52	3,19	3,36	5,45	5,46	4,06	3,11	2,92	3,31	4,55	4,11	3,22	
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%) ²⁾ (MPSV)															
2015	2,68	1,68	2,17	1,57	1,73	3,40	4,59	2,67	1,78	1,71	2,43	3,04	3,09	2,28	
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	
2018	0,88	0,48	0,74	0,43	0,44	0,76	1,49	0,79	0,48	0,26	0,79	1,25	0,88	0,59	
2019	0,65	0,37	0,55	0,30	0,38	0,55	0,96	0,58	0,38	0,23	0,54	0,96	0,54	0,39	
2020	1,01	0,67	0,81	0,55	0,70	1,01	1,55	0,96	0,61	0,44	0,74	1,36	0,93	0,64	
Čistý disponibilní důchod domácnosti na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2015	216,6	283,0	229,1	204,2	221,7	195,8	185,5	201,2	209,6	207,8	209,8	217,4	195,6	207,1	
2016	223,6	298,7	243,5	210,0	221,5	202,9	193,3	209,2	212,3	213,7	216,5	218,7	199,8	207,1	
2017	238,8	339,5	250,9	222,8	235,5	221,2	202,5	218,4	227,8	225,8	228,5	231,0	210,5	218,5	
2018	253,9	355,6	270,2	237,4	244,5	230,4	218,6	231,8	243,5	239,6	246,2	243,8	225,8	231,8	
2019	268,1	364,3	283,8	247,3	265,0	242,8	234,5	245,5	263,4	250,8	261,0	262,0	238,8	247,0	
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	
2019	31 434	37 602	32 570	29 460	31 985	28 793	30 165	30 936	30 872	29 761	30 262	30 951	29 613	29 164	
2020	33 256	39 233	34 229	31 188	33 735	30 714	32 159	32 726	32 679	31 679	32 289	32 942	31 708	30 863	
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ³⁾ (MPSV)															
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	
2020	14 502	15 439	14 703	14 393	14 434	14 030	14 291	14 343	14 346	14 250	14 248	14 343	14 100	14 279	
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%) ⁴⁾ (ČSSZ)															
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	
2020	27,3	13,9	23,4	29,6	29,7	29,7	29,3	26,5	28,6	32,5	34,7	25,7	31,2	28,9	

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, ve jmenovateli data ČSÚ k 31. 12.

³⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁴⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 3.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
	Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2015	438,7	975,3	391,6	351,9	401,1	287,5	328,4	336,4	372,9	346,8	354,8	415,8	332,1	372,9	358,4
2016	454,0	1 009,8	413,1	360,7	414,5	295,9	326,3	346,7	392,5	360,6	368,0	422,7	345,8	385,6	371,7
2017	482,6	1 061,8	439,3	388,7	439,6	315,1	343,9	369,4	427,5	389,2	393,5	447,2	372,6	411,3	390,4
2018	509,1	1 136,7	450,7	407,5	459,0	324,5	355,6	387,2	447,8	408,4	403,9	480,7	392,5	425,2	415,5
2019	538,8	1 190,6	484,5	438,1	474,3	341,5	386,4	411,4	479,3	422,7	434,0	505,9	418,5	457,4	430,0
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2015	105,4	106,7	106,0	103,9	104,2	101,3	107,5	104,7	105,8	105,2	102,9	106,0	105,7	103,5	103,5
2016	102,5	102,9	105,4	101,2	102,4	101,8	98,9	102,1	104,1	103,1	102,1	100,4	102,8	102,4	102,9
2017	105,2	104,4	107,1	106,7	105,5	103,0	102,7	106,0	108,6	106,9	105,3	104,4	105,9	105,7	103,4
2018	103,2	105,4	102,4	102,7	102,5	99,1	100,1	102,4	102,9	103,1	99,7	104,9	102,2	101,6	102,7
2019	102,3	101,7	105,1	103,6	100,3	100,6	104,4	102,6	103,6	100,1	103,2	101,6	102,6	103,9	100,0
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2015	36,8	41,7	29,9	33,8	20,2	35,0	23,0	41,3	45,4	39,1	42,0	36,2	35,8	31,9	29,4
2016	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	29,4
2017	38,0	43,7	32,0	33,6	20,5	34,9	23,2	40,0	49,3	44,5	42,7	37,0	35,5	28,8	28,8
2018	38,6	43,4	33,1	34,4	20,8	33,9	24,7	39,3	50,1	45,2	47,1	35,4	35,9	29,6	29,6
2019 ¹⁾	40,0	45,0	34,4	36,1	21,3	35,5	25,1	40,4	50,8	47,7	48,4	36,8	36,5	31,2	31,2
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích ²⁾ (tis. fyzických osob)															
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
2020	827,0	78,0	109,5	49,2	57,0	16,9	61,0	44,5	46,7	48,0	47,7	67,5	44,7	51,7	104,7
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele ³⁾ (tis. Kč)															
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019	29,3	49,7	27,8	31,3	25,5	23,1	26,3	19,9	24,5	25,3	30,2	31,7	27,4	21,5	22,6
2020 ⁴⁾	29,4	48,0	24,7	29,9	28,4	21,1	26,3	18,6	28,1	31,4	32,9	34,2	28,3	20,4	20,7
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
2020 ⁴⁾	3,2	4,1	4,9	2,6	4,2	1,9	1,4	1,8	2,7	3,0	3,1	3,7	3,5	2,6	2,3
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370
2020	2 933	3 694	1 309	5 266	2 537	9 887	1 340	5 665	6 197	1 823	2 143	2 271	2 550	2 767	1 548

¹⁾ semidefinitivní údaje

²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

³⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

⁴⁾ předběžné údaje

Tab. 3.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika	kraje														
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové- hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho- moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
	Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km ²) (ČHMÚ)															
2015	1,56	0,57	1,78	0,61	0,85	2,92	6,27	0,41	0,90	2,57	0,29	0,26	0,75	1,09	3,36	
2016	1,35	0,45	1,57	0,36	0,58	3,06	5,50	0,40	0,92	1,56	0,29	0,20	0,71	1,03	3,23	
2017	1,31	0,47	1,68	0,40	0,55	2,31	5,15	0,39	0,88	1,55	0,29	0,20	0,68	1,17	3,18	
2018	1,14	0,53	1,39	0,32	0,51	1,97	4,80	0,33	0,72	1,30	0,25	0,18	0,60	0,80	2,90	
2019	0,97	0,55	1,20	0,33	0,47	1,50	3,82	0,34	0,66	1,06	0,26	0,18	0,61	0,60	2,46	
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km ²) (ČHMÚ)															
2015	2,49	23,28	2,65	1,08	1,19	2,40	6,70	1,83	1,53	3,03	1,21	2,04	1,73	1,78	4,87	
2016	2,35	22,19	2,50	1,05	1,10	2,31	6,12	1,81	1,49	2,58	1,17	1,96	1,62	1,72	4,72	
2017	2,34	22,66	2,51	1,09	1,12	2,22	6,06	1,89	1,52	2,77	1,19	1,97	1,62	1,74	4,33	
2018	2,23	21,71	2,26	1,04	1,05	2,10	5,95	1,83	1,42	2,82	1,09	1,88	1,54	1,67	4,05	
2019	2,12	20,65	2,20	1,00	1,02	1,86	5,74	1,77	1,40	2,51	1,09	1,85	1,49	1,57	3,64	
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	Produkce odpadů celkem na 1 obyvatele (kg) ^{1,2)}															
2015	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
2017	3 240	3 509	3 326	2 885	4 285	2 677	3 486	2 173	2 818	2 787	2 988	3 563	3 591	2 289	3 357	
2018	3 537	3 946	3 610	3 304	3 259	3 177	3 506	2 343	3 099	2 844	3 299	4 390	4 147	2 467	3 771	
2019	3 463	3 790	3 637	2 997	3 422	2 313	3 548	2 588	2 995	3 121	2 978	4 168	3 459	2 644	3 988	
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	Produkce komunálních odpadů na 1 obyvatele (kg) ^{2,3)}															
2015	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
2016	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
2017	488	512	528	495	452	429	478	463	509	480	512	439	503	455	501	
2018	493	507	527	518	460	433	477	464	514	477	521	447	529	443	513	
2019	499	507	539	523	448	434	494	465	523	493	532	457	534	460	510	
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8	
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8	
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1	
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9	
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6	
2020	91,1	112,5	90,0	82,6	87,3	89,0	93,1	90,5	85,6	81,4	80,6	93,2	83,2	80,0	91,0	
	Podíl čistěných odpadních vod (v %)															
2015	97,0	100,0	99,8	95,2	94,7	100,0	97,7	97,9	95,2	98,5	88,5	96,6	94,3	94,4	96,8	
2016	97,3	100,0	99,7	95,5	95,7	100,0	97,7	98,5	95,0	98,9	88,1	98,5	95,0	93,2	97,3	
2017	97,5	100,0	99,7	95,8	96,4	99,9	97,7	98,5	94,8	99,2	90,7	98,5	95,6	92,3	98,0	
2018	97,6	100,0	99,6	96,2	95,7	99,9	99,0	98,5	96,6	99,0	90,1	98,8	97,7	92,5	95,8	
2019	97,7	100,0	99,7	96,5	95,5	100,0	99,9	97,6	96,0	99,0	90,2	98,8	98,1	93,4	95,5	
2020	97,5	100,0	99,7	96,3	95,6	99,9	97,8	97,9	95,6	99,4	91,0	98,9	98,4	93,1	95,0	
	Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526	
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986	
2017	3 345	3 298	1 605	1 991	1 797	1 109	18 999	2 292	1 378	1 819	2 785	1 612	1 452	958	2 710	
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939	
2019	2 812	3 076	3 466	3 239	1 988	1 088	2 860	1 369	2 164	3 321	3 033	2 247	1 854	2 451	4 089	
2020	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	

¹⁾ v roce 2020 došlo ke změně metodiky zpracování statistiky odpadů; sběr dat výkazem Odp 5-01 částečně nahrazen převzetím údajů z Integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) MŽP

²⁾ podle sídla provozovny, data nejsou plně srovnatelná s údaji publikovanými v předchozích letech

³⁾ odpady z domácností a odpady podobné povahy a složení, bez ohledu na to, kdo tento odpad produkuje nebo sbírá; dříve publikované údaje obsahovaly pouze komunální odpad vykázaný obcemi a podniky zapojenými do obecního systému sběru odpadu